

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra trestního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Dohoda o vině a trestu

Tomáš Kučera

Vedoucí práce: JUDr. Petr Škvain, Ph.D.

Plzeň

2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tomáš KUČERA**
Osobní číslo: **R18M0207P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Dohoda o vině a trestu**
Zadávací katedra: **Katedra trestního práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Odklon jako procesní alternativa v trestním řízení
3. Pojem dohody o vině a trestu
4. Dohoda o vině a trestu v českém právním řádu
5. Srovnání dohody o vině a trestu s obdobnými instituty v jiných zemích
6. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

JELÍNEK, Jiří (ed.). Alternativní řešení trestních věcí. Sborník z mezinárodní vědecké konference Olomoucké právnické dny, květen 2015, trestní sekce. Praha: Leges, 2015, ISBN 978-80-7502-109-0.
ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád. Komentář. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0. In: Beck-online [právní informační systém].
TIBITANZLOVÁ, Alena. Odklony v trestním řízení. Praha: Leges, 2018, 356 s. ISBN 978-80-7502-319-3.
JELÍNEK, J. a kol. K vymezení pojmu odklonu v trestním řízení a jeho atributů, Trestní právo procesní. 5. vydání, Praha, Leges, 2007, 749 s. ISBN 978-80-7201-641-9
ŠČERBA, Filip a kol. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. Praha: Leges, 2012

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Petr Škvain, Ph.D.**
Katedra trestního práva

Datum zadání diplomové práce: **30. března 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2023**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. František Vavera, Ph.D., LL.M.
vedoucí katedry

V Plzni dne 8. srpna 2022

Čestné prohlášení:

Čestně prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně za použití literatury a pramenů, které jsou uvedené v seznamu, jež je součástí této diplomové práce.

V Plzni dne 31. 3. 2023

.....

Tomáš Kučera

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu mé diplomové práce JUDr. Petru Škvainovi, Ph.D. za jeho ochotu, vstřícný přístup a za cenné poznatky při tvorbě práce.

Obsah

Obsah	6
Úvod	9
1. Odklon jako procesní alternativa v trestním řízení	11
1.1. Vývoj odklonů v českém právním řádu	12
2. Pojem dohody o vině a trestu	14
2.1. Historický exkurz	14
2.2. Vývoj dohody o vině a trestu ve 20. století	15
2.3. USA	16
2.4. Velká Británie	17
2.5. Německo	18
3. Dohoda o vině a trestu v českém právním řádu	19
3.1. První pokus	19
3.2. Druhý pokus	19
3.3. Třetí pokus	20
3.4. Dohoda o vině a trestu v českém právním řádu	20
3.5. Podmínky sjednání dohody o vině a trestu	27
3.6. Přípravné řízení a předběžné projednání	32
3.7. Podání návrhu	32
3.8. Přezkum návrhu	38
3.9. Předběžné projednání návrhu	46

3.10. Veřejné zasedání.....	53
3.11. Rozhodnutí o neschválení či schválení návrhu dohody o vině a trestu	58
3.12. Dohoda o vině a trestu uzavřena v hlavním líčení	63
4. Dohoda o vině a trestu ve světle trestněprávních zásad, judikatury a jiných specifik.....	65
4.1. Quasi konflikty dohody o vině a trestu se zásadami trestního řízení.....	65
4.1.1. Zásada materiální pravdy	65
4.1.2. Zásada presumpce nevinny	67
4.1.3. Zásada volného hodnocení důkazů	67
4.1.4. Zásada veřejnosti	68
4.1.5. Právo na spravedlivý proces z pohledu Evropského soudu pro lidská práva	68
4.2. Aplikace dohody o vině a trestu u právnických osob.....	71
4.3. Judikatura	71
4.3.1. Rozhodnutí Nejvyššího soudu 5 Tz32/2022	71
4.4. Memorandum o součinnosti	73
Závěr	74
Seznam zkratk.....	76
Seznam použitých zdrojů.....	77
Literární zdroje	77
Elektronické články	78

Judikatura.....	78
Ostatní	79
Resumé	80

Úvod

Dohoda o vině a trestu, často nazývaná jako plea bargain, je proces, jehož podstatou je prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán, a vzdání se práva na projednání věci před soudem výměnou za mírnější trest. Tento proces je běžný v mnoha zemích, včetně Spojených států amerických, Kanady a některých evropských zemích, jako je Německo nebo Slovensko.

Do českého právního řádu byl tento institut implementován v roce 2012 a jeho krátké působení v českém právním prostředí vyvolalo mnoho kontroverzí, které vyvolaly otázky, zdali bylo vhodné tento institut přijmout. Dohoda o vině a trestu prošla během svého působení v českém právním řádu novelou zákona, která zásadním způsobem změnila podmínky užití dohody a s tím i pohled české právní veřejnosti na význam aplikace tohoto odklonu. Přesto však dohoda o vině a trestu stále nachází své kritiky a odpůrce, zejména v souvislosti se zásadami trestního řízení, které tvoří stabilní kostru trestního práva a leckdy ve světle jejich výkladu si odporují s účelem dohody. To je mimo jiné způsobeno především původem institutu dohody o vině a trestu, neboť prameny dohody o vině a trestu lze spatřovat v angloamerické právní kultuře.

Svou práci započnu nejprve zodpovězením otázky, zdali lze dohodu o vině a trestu řadit mezi odklony v trestním řízení, k čemuž využiji i vývoj odklonů v českém právním prostředí. Posléze se zaměřím na historický vývoj dohody, zejména v zemích angloamerické právní kultury a svou úvodní část završím vývojem implementace dohody o vině a trestu do českého právního řádu.

Ve druhé části se budu věnovat již samotným podmínkám sjednání dohody o vině a trestu. Následovat bude podrobný popis jednotlivých kroků sjednání a přijetí dohody o vině a trestu, včetně soudního přezkumu.

V závěrečné fázi se zaměřím na komparaci dohody o vině a trestu ve světle trestněprávních zásad, její aplikační užití a na jiná specifika tohoto institutu.

Za cíl této práce považuji především podrobný rozbor institutu dohody o vině a trestu, včetně zhodnocení implementace dohody za použití odborné literatury a jiných důležitých zdrojů.

1. Odklon jako procesní alternativa v trestním řízení

Dohoda o vině a trestu vzbuzuje mezi akademiky řadu otázek týkající se zařazení dohody mezi odklony v trestním řízení. Proto jsem se rozhodl, že nejprve charakterizují pojem odklon.

Definice odklonu se však v platném právním předpise nenalézají, a tudíž se skýtá prostor pro mnoho pohledů, jak tento pojem definovat. Knižní publikace tvrdí, že pojem odklon lze vymezit v širším a užším pojetí. V širším smyslu ho lze chápat jako alternativu standardního trestního řízení. To znamená, že odklon je odchylkou od typického řízení, která způsobuje, že trestní řízení nedospěje do svého obvyklého konce, tj. do vynesení odsuzujícího rozsudku, k uložení klasické trestní sankce a nedojde k vyslovení viny. Trestní řízení se tímto institutem odkloní a trestní věc se vyřídí jiným způsobem.¹

Mezi takto definované odklony lze zařadit zejména podmíněné zastavení trestního stíhání, které ve zkráceném přípravném řízení nazýváme podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, narovnání, které ve zkráceném přípravném řízení označujeme jako podmíněné odložení věci při schválení narovnání, řízení o schválení dohody o vině a trestu, odstoupení od trestního stíhání v řízení o provinění a trestní příkaz.²

Odklony ve své podstatě představují rychlejší způsob vyřízení věci, než je dáno v případě standardního trestního řízení. Zákonodárce zavádí odklony z důvodu odlehčení velkého zatížení orgánů činných v trestním řízení. Jeden z akademických pohledů spojuje odklony s prvky restorativní justice. Spojení nachází především ve snaze narovnání vztahů mezi pachatelem trestního činu a obětí, kdy se zároveň má dosáhnout odstranění následků, které toto protiprávní jednání vyvolalo. V závislosti na této skutečnosti bývá zvykem účast mediátora.

¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*: podle stavu k 1. 1. 2022. 6. Praha: Leges, 2021, 791 -799. Student (Leges).

² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*: podle stavu k 1. 1. 2022. 6. Praha: Leges, 2021, 791 -799. Student (Leges).

Další doménou odklonů je, že se neprovádí dokazování v takovém rozsahu, jako v případě standardního řízení, a především se trestní stíhání zastavuje vyjma řízení o sjednání dohody o vině a trestu. Knižní publikace obsahuje definice, které tvrdí, že odklony se řadí mezi mimosoudní jednání.

Není to zcela přesné, neboť schválení dohody o vině a trestu probíhá zásadně v jednání před soudem. Trestní příkaz též nevyhovuje znakům uvedeným v definicích.³

Z mého pohledu se domnívám, že dohodu o vině a trestu i trestní příkaz můžeme řadit mezi takzvané odklony, přičemž své tvrzení opírám především o znaky těchto dvou institutů, které zcela nevyhovují podmínkám standardního trestního řízení stejně, jako v případě jiných odklonů. Zastavení trestního stíhání, které většina odklonů způsobuje, není obligatorní podmínkou, která zařazuje instituty mezi odklony. Z těchto důvodů považuji v své práci dohodu za významný druh odklonu.

1.1. Vývoj odklonů v českém právním řádu

Trestní právo se vyvíjí v závislosti na vývoji společnosti, ve které působí. Jako základní funkci trestního práva vnímám především ochranu zájmů společnosti a s tím i adekvátní sankce za jejich porušení či ohrožení. Z této koncepce vznikl trest odnětí svobody coby nejuniverzálnější trest, který má dané zájmy chránit. Ne vždy však tento trest vede ke kýžené nápravě a resocializaci pachatele a z těchto důvodů začal zákonodárce uvažovat o vzniku alternativních přístupů, které by daného cíle dosáhly snadněji a efektivněji než trest odnětí svobody. V závislosti na těchto okolnostech zavedl zákonodárce do prvků českého trestního řádu prvek odklony.

Z pohledu restorativní justice dochází vlivem trestního činu k narušení vztahu mezi pachatelem trestného činu a jeho obětí.⁴ Tento pohled se začal

³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*: podle stavu k 1. 1. 2022. 6. Praha: Leges, 2021, 791–799. Student (Leges).

⁴ ŠÁMAL, Pavel, ŘÍHA, Jiří, STRYA, Jan. *Odklony v justiční praxi* – 1. část. *Trestněprávní revue*, 2019, č. 9, s. 175–186.

v českém právním prostředí objevovat na začátku 90. let minulého století, kdy docházelo k masivnímu nárůstu vězeňské populace a s tím spojeným rostoucím nákladům na financování vězeňství. Proto bylo nezbytné doplnit trestní řízení o výše zmíněné odklony, které měly za primární úkol ulevit přetíženému soudnímu systému vyřešením méně závažných a skutkově jednodušších věcí mimo hlavní líčení s dlouhým dokazováním.

První známky snahy se objevovaly již v roce 1993, kdy vešel v platnosti zákon č. 292/1993, který znovu zaváděl do trestního procesu trestní příkaz. Dalším přínosem této novely bylo zavedení podmíněného zastavení trestního stíhání jako dalšího typu odklonů. Zákon č. 152/1995 Sb. pak zakotvil možnost skončení trestní věci narovnáním.⁵

Posléze zákonodárce zařadil mezi odklony i podmíněné odložení podání návrhu na potrestání a odstoupení od trestního stíhání v řízení proti mladistvým.

Teprve až v roce 2012 přichází s novelou zákona č. 193/2012 Sb. zavedení institutu dohody o vině a trestu. Tato novela dále rozšířila odklony o podmíněné zastavení trestního stíhání a podmíněného odložení podání návrhu na potrestání. Zákonodárce spatřoval v zavedení dohody především významné zjednodušení, zrychlení a zefektivnění trestního řízení. Tyto cíle nebyly zdaleka splněny z důvodu velkého nezájmu využití tohoto institutu v aplikační praxi. Zákonodárce proto zareagoval novelou z. č. 333/2020 Sb., kterou významně zjednodušil podmínky pro využití dohody o vině a trestu a také tím, že rozšířil použití dohody i na zvláště závažné zločiny. Novela dále zrušila nutnou obhajobu coby důvod sjednání dohody o vině a trestu ve stádiu řízení před soudem. Poslední významnou změnou je možnost sjednat dohodu i po zahájení hlavního líčení.⁶

⁵ ŠÁMAL, Pavel, ŘÍHA, Jiří, STRYA, Jan. *Odklony v justiční praxi – 1. část*. Trestněprávní revue, 2019, č. 9, s. 175–186.

⁶ ŠČERBA, Filip, a kol. *Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice*. Praha: Leges, 2012, s. 9–12.

2. Pojem dohody o vině a trestu

2.1. Historický exkurz

Dle bádání profesora Alschulera⁷ pochází institut dohody o vině a trestu z dob viktoriánské Anglie. Albert W. Alschuler tvrdí, že první pokus o jakousi realizaci dohody o vině a trestu proběhl již v 15. století, konkrétně v období anglo – francouzských válek. Historický exkurz nás zavádí do tajemství opředěného příběhu Johanky z Arku, francouzské bojovnice za práva Francouzů, která byla v roce 1431 unesena anglickými vojáky a postavena před církevní soud. Tehdejší orgány vyslaly do cely, kde byla Johanka vězněna, dva anglické šlechtice, kteří měli Johance představit a nabídnout určitou dohodu. Ta spočívala s dezercí Johanky na stranu anglického krále Jindřicha IV. výměnou za její svobodu. Johanka avšak tuto nabídku odmítla a přijala mučednickou smrt.⁸

Profesor Alschuler, americký badatel a odborník na téma Dohody o vině a trestu v USA, přišel v roce 1979 se čtyřmi teoriemi o vzniku tohoto institutu.

První z nich uvádí zmínky z roku 1489, kdy vznikla studie amerického profesora Johna H. Langbeina, která se věnuje zákazu nepovoleného myslivectví. Profesor Langbein ve své studii tvrdí, že tehdy bylo možné formou zkráceného trestního řízení dostát menšího trestu výměnou za doznání viny obviněného.⁹ Bohužel se jedná pouze o jakousi domněnku profesora Langbeina, jelikož nebyly nalezeny prameny, které by dokazovaly využití tohoto ustanovení v praxi.

Druhá teorie pochází ze studie profesora J. S. Cockburna, který v letech 1588–1591 vedl rozsáhlý výzkum případů, u kterých byl vynesena rozsudek bez řádného procesu. Profesor Cockburn ve své studii uvádí případy, ve kterých docházelo k nečekaným změnám obžaloby, ku příkladu změna právní kvalifikace skutku z loupeže na krádež. Avšak toto jednání se neustálilo jako pravidlo

⁷ ALSCHULER, Albert W. *Plea Bargaining and Its History*. *Columbia Law Review* [online]. 1979, 79(1), 43 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1122051>.

⁸ ALSCHULER, Albert W. *Plea Bargaining and Its History*. *Columbia Law Review* [online]. 1979, 79(1), 43 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1122051>.

⁹ ALSCHULER, Albert W. *Plea Bargaining and Its History*. *Columbia Law Review* [online]. 1979, 79(1), 43 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1122051>.

aplikované v obdobných případech. Profesor Aschuler na základě těchto poznatků tvrdí, že tato teorie nezavdává počátky vzniku dohody, nýbrž se jednalo o začátky vyjednávání podmínek pro sjednání dohody.¹⁰

Třetí teorie popisuje studii Davida H. Flahertyho, který vznik dohody zakládá na podrobném výzkumu případu z roku 1749, jenž obsahuje doznání tří obviněných k trestnému činu loupeže. Znaky dohody spatřuje Flaherty především v podané obžalobě, která obsahovala kvalifikaci skutku jako trestného činu krádeže, tím pádem došlo ke snížení i samotné výměry trestu.

Francouzská studie právníka Charlese Cotta je poslední teorií, která odůvodňuje vznik dohody o vině a trestu. Cott se ve své studii zaměřil na praxi anglických soudů v 19. století, přičemž objevil případ, ve kterém byly žalobcem připraveny 2 verze obžaloby – první za držení padělaných peněz a druhá za padělání bankovek. Žalobce výměnou za doznání se k činu uvedl v obžalobě skutek jako držení padělaných bankovek, čímž zachránil obviněnému život, jelikož v té době hrozil za padělání bankovek trest smrti.¹¹

Dle výše uvedeného lze posoudit, že nynější podoba dohody se od všech zmíněných teorií zásadně liší, avšak podíváme-li se do jednotlivých případů podrobněji, lze v každém z nich víceméně spatřovat první znaky snahy o vytvoření institutu dnešní formy. Nutno dodat, že se vždy jednalo spíše o náhodné případy či štěstí obviněných nežli o zavedení ustálené praxe, která by vedla k pravidelnému sjednávání dohody.

2.2. Vývoj dohody o vině a trestu ve 20. století

Z výše uvedených teorií lze spatřovat, že první známky snahy o vytvoření dohody vznikaly až na výjimky v prostředí angloamerické právní kultury. Profesor Alschuler ve studii uvádí jako hlavní důvody vzniku institutu dohody především možnost vyplacení ze strany obviněného s vidinou získání nižšího trestu. Svou

¹⁰ ALSCHULER, Albert W. *Plea Bargaining and Its History*. *Columbia Law Review* [online]. 1979, 79(1), 43 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1122051>.

¹¹ ALSCHULER, Albert W. *Plea Bargaining and Its History*. *Columbia Law Review* [online]. 1979, 79(1), 43 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1122051>.

teorii opírá o historické podklady z roku 1914, kdy objevil ceníky newyorského obhájce, které obsahovaly konkrétní ceny za vytvoření dohody soudním úředníkem. Výše ceny se odvíjela od počtů dní strávených ve vězení.¹²

2.3. USA

Spojené státy americké jsou jedny z prvních států, které zavedly institut dohody do svého právního řádu. Tehdejší chudší vrstva obyvatelstva neměla uzákoněnou možnost získat právního zástupce za sníženou odměnu, čímž docházelo mnohdy k rychlým soudním procesům, v důsledku kterých nedocházelo k přílišnému zatěžování tehdejší soudní aparatury. V roce 1963 navždy změnil práva chudších případ Gideon v. Wainwright,¹³ na jehož základě se zakotvilo ve čtrnáctém dodatku, respektive v pátém a šestém dodatku ústavy, právo na poskytnutí obhájce v případě, kdy nemajetní si nemohou na své náklady zvolit vlastního obhájce.

Výše uvedené zakotvení práva způsobilo v Americe nevídané zatížení soudního aparátu, jehož důsledkem bylo velké finanční zatížení státu.

V roce 1971 Nejvyšší soud projednával přelomový soudní případ – Santobello vs. New York. Soud¹⁴ v tomto rozsudku přiznal, že nadále není možné řádně projednávat veškeré případy, aniž by nedošlo k dramatickému navýšení stavu soudců. Na základě vzniklých situací se dohodovací řízení stalo nedílnou součástí amerického soudního systému.

Do roku 1978 nedocházelo k přílišnému uzavírání dohod o vině trestu. Svoji zásluhu na tom má bezesporu zrazování ze strany státních zástupců a soudců. Zásadním zlomem se stal případ z roku 1978 – Bordenkircher v. Hayes¹⁵, který poukázal na význam a účel této dohody.

¹² ALSCHULER, Albert W. *Plea Bargaining and Its History*. *Columbia Law Review* [online]. 1979, 79(1), 43 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1122051>.

¹³ Gideon v. Wainwright, 372 U.S. 335 (1963).

¹⁴ Santobello v. New York, 404 U.S. 257 (1971).

¹⁵ Bordenkircher v. Hayes, 434 U.S. 357 (1978).

Dle statistik je nám známo, že v nynější době se institut dohody ve spojených státech uplatňuje ve velké míře. V závislosti na státním založení USA (konfederace) si každý stát upravil dohadovací řízení k obrazu svému. Přesto všechno jádro dohody zůstalo nezměněné. Zajímavostí zůstává zákaz užití dohody ve státě Aljaška.¹⁶

2.4. Velká Británie

Angloamerická právní kultura ve Velké Británii se štěpí na 3 různé právní systémy – skotský, severoirský a britsko-velšský. Nejširší využití dohody lze nalézt především v anglickém a velšském právním systému.

Anglické soudy v 19. století se pyšnily nemalou mírou nepřetíženosti, která v důsledku znamenala důkladné šetření a spolehlivé rozsudky. Proto nebyl v Anglii v této době institut dohody téměř využíván. Dalším důvodem byla skutečnost, že neexistovalo právo na obhájce, které téměř vždy vyústilo v rychlý proces.¹⁷

V roce 1970 projednávaly soudy případ R v. Turner, který změnil náhled soudu na dohodu o vině a trestu. Pan Turner, tehdejší obviněný, popíral od počátku procesu svoji vinu. Po neformální poradě s obhájcem došel k názoru, že přiznáním viny by nemusel dostat trest odnětí svobody, nýbrž jen peněžitý trest. V 19. století aplikovaly soudy praxi, kdy obviněnému nabídly 2 tresty spojené s doznáním viny či s nepřiznáním viny, čímž soud často obviněné motivoval. V tomto konkrétním případě zprvu nabídka soudu nepřišla a pan Turner se mylně domníval, že jeho úvaha bude brána jako výše zmíněná nabídka soudu a k činu se přiznal i se zdánlivou informací o předpokládaném trestu. Avšak soud neměl ponětí, že by svoji nabídku vyřkl, a na základě doznání viny přiřkl panu Turnerovi peněžitý trest a 4 měsíce trestu odnětí svobody.¹⁸

¹⁶ ALSCHULER, Albert W. *Plea Bargaining and Its History*. *Columbia Law Review* [online]. 1979, 79(1), 43 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1122051>.

¹⁷ ALSCHULER, Albert W. *Plea Bargaining and Its History*. *Columbia Law Review* [online]. 1979, 79(1), 43 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1122051>.

¹⁸ R v Turner (1970) 2 All ER 281.

Důležitou rolí v tomto případě znamenalo samotné dovolání, potažmo odvolací soud. Pan Turner v odvolání uvedl, že čelil nátlaku ze strany obhájce a že jejich podoba dohody se vylučuje s trestem stanoveným. Odvolací soud vzal za prokázanou existenci dohody a uložil panu Turnerovi pouze trest peněžitý. Tento případ se stal jakýmsi prvním precedentem pro využití a aplikaci dohody o vině a trestu.

2.5. Německo

Institut dohody o vině a trestu se v německém, podobně jako v českém, právním prostředí objevil teprve nedávno, a to v ujednání generálních státních zástupců v Karlsruhe ze dne 24. 11. 2005.¹⁹

Němečtí právníci tento institut znají pod pojmy Absprache (dohoda, domluva, ujednání), strafprozessualer Vergleich (trestně procesní urovnání, smír), Verständigung (dorozumění, dohoda), Vereinbarung (úmluva, ujednání), konsensuales Strafverfahren (konsenzuální trestní řízení).

V německé rané historii se vždy jednalo o neformální jednání za účelem sjednání výhodné dohody, mnohdy uskutečněné telefonicky či mimo soudní síň. Němečtí zákonodárci zavedli tento institut především s vidinou snížení finančních nákladů soudního procesu, kdy ve výsledku u vyjmenovaných trestných činů, kterými byly například trestné činy „bílých límečků“, jež souvisely s daňovou trestnou činností, docházelo ke značné časové úspoře v řádech týdnů. Obžalovanému byla garantována účast při sjednání dohody a tím mohl ovlivnit i výši a druh daného trestu.²⁰

V Německu bývá označován jako jistý precedens pro širší uplatnění dohody případ bývalého kancléře Helmuta Kohla z roku 2000, kdy byl obviněn za nelegální financování politické strany sponzorskými dary Křesťanskodemokratické unie.

¹⁹ VESELÁ, Hana. *Dohoda o vině a trestu v USA, Německu a na Slovensku*. Parlamentní institut [online]. 2009, 09(5), 10 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/doc/00/05/30/00053057.pdf>.

²⁰ VESELÁ, Hana. *Dohoda o vině a trestu v USA, Německu a na Slovensku*. Parlamentní institut [online]. 2009, 09(5), 10 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/doc/00/05/30/00053057.pdf>.

Helmut Kohl byl v téže době předsedou výše uvedené strany a měl se dle obžaloby dopustit v letech 1990 přijímání skrytých darů a nelegálních bankovních převodů mezi zahraničními bankami, a to ve výši 22 milionů německých marek.²¹

Státní zástupce se již během přípravného řízení dohodl s Helmutem Kohlem na konkrétní podobě dohody, která spočívala v zastavení trestního stíhání za uhrazení náhrady škody ve výši 300 tisíc marek.²² Tento skandál způsobil úpadek vlivu Helmuta Kohla a nahrazení jeho pozice budoucí kancléřkou Angelou Merkelovou.

3. Dohoda o vině a trestu v českém právním řádu

3.1. První pokus

První indicie vzniku dohody se začaly objevovat v roce 2004 v podobě návrhu zákona, který vytvořili tehdejší poslanci Radim Chytka a Jiří Pospíšil. Navržené změny se týkaly především zavedení prvků dohodovacího řízení mezi obžalovaným a státním zástupcem. Poslanci navrhovali možnost státního zástupce sjednat dohodu v rané fázi hlavního líčení před zahájením dokazování v podobě doznání obžalovaného. Soud byl povinen tuto dohodu následně schválit. Nutno podotknout, že tato dohoda se mohla aplikovat pouze na trestné činy nepřevyšující horní hranici trestní sazby 5 let. V roce 2005 byl tento návrh Poslaneckou sněmovnou zamítnut.²³

3.2. Druhý pokus

Do roku 2005 se datuje druhý pokus, a to zavedení dohody o vině a trestu pod označením prohlášení viny obžalovaným. Vládní návrh se tehdy týkal zákona o změně některých zákonů s přijetím nového trestního zákoníku a zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Jednalo se o novou

²¹ MUSIL, Jan. *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení*. Kriminalistika. 2008, roč. 41, č. 1, s. 2-29.

²² MUSIL, Jan. *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení*. Kriminalistika. 2008, roč. 41, č. 1, s. 2-29.

²³ POSLANECKÁ SNĚMOVNA ČR. Sněmovní tisk č. 836/2004. [online]. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=836&ct1=0>.

formu soudního řízení, ve kterém obžalovaný ve stádiu hlavního líčení přiznal svou vinu. Na základě přiznání viny obžalovaným soud vynesl odsuzující rozsudek schválený státním zástupcem bez nutnosti obhajoby. Právě toto ustanovení vyvolalo řadu diskusí. Velmi kontroverzní situaci představovala především povinnost sepsat kvalifikovaný návrh odsuzujícího rozsudku samotným obviněným v případě, kdy neměl obhájce.²⁴

Prvky dohody lze spatřit v podobě odvolání, které mohl obžalovaný podat pouze v případě, kdy se soud odchýlil od podaného návrhu. I přes veškeré výhrady odborné veřejnosti byl návrh poslaneckou sněmovnou přijat a posléze senátem zamítnut. Ve druhém kole již nedošlo k dodatečnému schválení.

3.3. Třetí pokus

Neméně důležitým pokusem o zavedení prvků dohody o vině a trestu byl vládní návrh zákona o změně trestního řádu a zákona o soudnictví ve věcech mládeže. Zákonodárci cítili potřebu tento institut zařadit do české právní úpravy z důvodu zrychlení a zefektivnění soudního řízení. Čeští zákonodárci se nechali inspirovat německou a slovenskou úpravou, ve které spatřovali zdařilé užití daného institutu.

Oproti dnešní úpravě spočíval zásadní rozdíl především v nutno obhajobě, která byla žádoucí po celou dobu řízení o dohodě. Dohodu bylo možné aplikovat na trestné činy s horní hranicí trestní sazby nepřevyšující 5 let, která měla být později rozšířena novelou zákona na taxativní trestné činy.

Tento návrh byl zamítnut ve druhém čtení z důvodu konce volebního období a další snaha o zavedení dohody o vině a trestu se datuje k roku 2011.

3.4. Dohoda o vině a trestu v českém právním řádu

Počátky dohody o vině a trestu se v českém trestním právu objevují provedením novely zákona č. 193/2012 Sb. Dne 1. 10. 2020 nabyl účinnosti zákon

²⁴ POSLANECKÁ SNĚMOVNA ČR. Sněmovní tisk č. 746/2005. [online]. [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=746&ct1=3>.

č. 333/2020 Sb., který s účinností od 1. 10. 2020 rozšířil možnost uzavírání těchto dohod novými ust. § 196 odst. 2 a 3 a § 206a až 206d trestního řádu. Tento institut, který řadíme mezi jednu z alternativ řešení trestních věcí, konkrétněji ji lze pojmenovat jako druh odklonu, zahrnuje dohodovací řízení, které má dvě procesní stádia, přičemž první označujeme za sjednávání dohody upravené především v § 175a – § 175b trestního řádu a druhé za rozhodování soudu o návrhu na její schválení upravené v § 314o – § 314s trestního řádu.²⁵

Od první účinnosti institutu dohody o vině a trestu bylo zákonodárcům více než jasné, že z hlediska nízkého využití dohody musí dojít k zásadní novelizaci. Proto v roce 2020 nabyt účinnosti zákon č. 333/2020 Sb., který reagoval na tristní počet využití dohody a přinesl s sebou řadu změn.

Zákonodárce si byl vědom, že nízkému využití přispívá nemalou měrou nutná obhajoba jako obligatorní důvod pro sjednání dohody o vině a trestu. Před účinností novely zákona č. 333/2020 Sb. musel být obviněný při procesu sjednání dohody o vině a trestu zastoupen obhájcem. Dohoda o vině a trestu se před účinností výše zmíněné dohody považovala za důvod nutno obhajoby. S tím byly spojené značné náklady, které do jisté míry odrazovaly obviněné od využití tohoto institutu. Proto první výraznou změnou se stalo zrušení důvodu nutno obhajoby uvedeného v § 36 odst. 1 písm. d) trestního řádu. Do této doby mohlo jednání začít až tehdy, pokud měl již obviněný zvoleného, popřípadě ustanoveného obhájce. Nově, dle dikce novely, je možné, pokud současně neexistuje jiný důvod nutno obhajoby, sjednat dohodu s obviněným i bez obhájce.²⁶

Státní zástupce získal novelou řadu nových oprávnění, zejména označení osoby obviněné za spolupracujícího nejen v obžalobě, ale i v dohodě o vině a trestu. Výhoda tohoto označení tkví především v rychlejší ukončení dané věci a výrazném ušetření finančních prostředků osoby obviněné i soudního aparátu.

²⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1. 1. 2022*. 6. Praha: Leges, 2021, 800. Student (Leges).

²⁶ KOCINA, Jan. *Velká novela trestních předpisů: Aktuální otázky dohody o vině a trestu*. Bulletin advokacie, 2020, č. 11, s. 17–18.

Zásadní změnou bylo především rozšíření aplikace dohody o vině a trestu na zvlášť závažné zločiny. Výjimkou zůstává nemožnost sjednání dohody osobou mladistvou a v řízení proti uprchlému. Docent Kocina²⁷ tvrdí, že přínos této změny tkví především v možnosti sjednat dohodu o vině a trestu i v případech znásilnění, kdy se plně využije zásada šetření práv poškozeného. Poškozený v tomto případě nebude muset čelit četnému přímému kontaktu s osobou obviněnou a tím více prohlubovat traumata spojená s uvedeným trestným činem. V praxi tato změna způsobila mnohem širší využití, než tomu bylo v případech let předchozích.²⁸

Před účinností novely zákona č. 333/2020 Sb. směl státní zástupce ujednat dohodu o vině a trestu pouze ve stádiu přípravného řízení. Za podstatnou změnu se považuje skutečnost, že dohodu o vině a trestu lze sjednat i po zahájení hlavního líčení. Pakliže předseda senátu dospěje k názoru učiněného v rámci předběžného projednání obžaloby, že v konkrétní věci se naskýtá možnost sjednat dohodu o vině a trestu, upozorní na tuto skutečnost obviněného.²⁹

Jako jeden z důvodů přijetí dohody o vině a trestu uvádí zákonodárce vynikající zkušenost ze zahraničí, respektive ze zemí s anglosaským právním systémem, a v nemalé části i výsledky aplikace na Slovensku.³⁰ Vidina zákonodárce byla především v urychlení trestního řízení, čímž došlo díky kratšímu toku času k posílení důkazů a větší jistotě obviněného k výsledku řízení. Dalším argumentem byla snaha o účelnější prosazení zájmů poškozených a větší ochrana obětí trestných činů, neboť tyto osoby by nemusely opakovaně svědčit a vystavovat se tím dalšímu stresu a vypětí.³¹

Z ustanovení § 175 odst. 1 písm. c) trestního řádu vyplývá, že o aplikaci dohody rozhoduje státní zástupce. Iniciativa vedoucí k uplatnění tohoto institutu může dle ustanovení 175a odst. 1 trestního řádu vzejít již od samotného

²⁷ KOCINA, Jan. *Velká novela trestních předpisů: Aktuální otázky dohody o vině a trestu*. Bulletin advokacie, 2020.

²⁸ KUČERA, Jakub. *Novelizace dohody o vině a trestu a její možné dopady*. Trestněprávní revue, 2021, č. 2, s. 71.

²⁹ KUČERA, Jakub. *V. Novelizace dohody o vině a trestu a její možné dopady*. Trestněprávní revue, 2021, č. 2, s. 71.

³⁰ BRŇÁKOVÁ, Simona, KORBEL, František. *Dohoda o vině a trestu*. Trestněprávní revue, 2008, č. 9, s. 274.

³¹ KUČERA, Jakub. *V. Novelizace dohody o vině a trestu a její možné dopady*. Trestněprávní revue, 2021, č. 2, s. 73.

obžalovaného nebo státního zástupce. Ze strany státního zástupce hraje velkou roli výsledek vyšetřování policejního orgánu, jelikož na bázi tohoto výsledku může policejní orgán podat státnímu zástupci návrh na podání dohody o vině a trestu. Policejní orgán nemá ze zákona povinnost případný návrh podat. Z pozice státního zástupce lze s jistotou říci, že aplikace dohody o vině a trestu vychází pouze z jeho vůle, a proto není případným návrhem policejního orgánu vázán.³²

Dle výše uvedeného lze proces sjednávání dohody o vině a trestu zahájit toliko v přípravném řízení či po zahájení hlavního líčení v souladu s náležitostmi novely zákona č. 333/2020. Sb. Pro upřesnění, k této dohodě dochází zpravidla mimo hlavní líčení. Před účinností této novely mohl státní zástupce dle zákona sjednat dohodu pouze v přípravném řízení nebo na základě podnětu soudu po předběžném projednání obžaloby. Zajímavostí především zůstává možnost sjednat dohodu i ve zkráceném přípravném řízení, které se řídí dle dikce ustanovení §175a trestního řádu. V tomto případě počíná trestní řízení doručením návrhu na schválení dohody o vině a trestu soudu. Z důvodu časové náročnosti sjednávání dohody může státní zástupce prodloužit lhůtu pro zkrácené přípravné řízení. V praxi to vypadá následovně: Pakliže přípravné řízení probíhá v časovém úseku delším než dva týdny od doby, kdy policejní orgán sdělil podezřelému, v čem spatřuje podezření, lze z pozice státního zástupce lhůtu pro skončení zkráceného přípravného řízení prodloužit v souladu s dohodou o vině a trestu o 30 dnů.³³

Než započne dohádovací řízení o dohodě o vině a trestu, posoudí státní zástupce, zda-li jsou pro to určité předpoklady. Doktor Stříž tvrdí, že určitými pomyslnými ukazateli jsou skutečnosti, povaha závažnosti trestného činu včetně způsobu spáchání, nadále míra spolupráce obviněného při vyšetřování, která by usnadnila dané probíhající úkony. Dále se posuzuje trestní minulost a současná situace obviněného, zda-li v minulosti spáchal již některé trestné činy a byl za ně pravomocně odsouzen. Dále státní zástupce hodnotí míru pravděpodobnosti

³² ŘÍHA, Jirí. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2269.

³³ ŘÍHA, Jirí. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2269.

usvědčení obviněného v trestním řízení a veřejný zájem na potrestání dané osoby. A v neposlední řadě podléhá hodnocení též snaha napravit vztahy s poškozeným.

V předchozím odstavci je uvedeno, že možnost podání návrhu na zahájení jednání z pohledu trestního práva procesního má právo i obviněný. V případě, kdy státní zástupce na návrh obviněného nepřistoupí a nezahájí jednání, má povinnost je o svém úkonu dle § 175a odst. 1 trestního řádu informovat. Obviněný v tomto případě nedisponuje žádným opravným prostředkem, kterým by rozhodnutí státního zástupce mohl napadnout.³⁴

Postup a náležitosti státního zástupce při sjednávání dohody vyplývají především z pokynu obecné povahy NSZ č. 9/2019, a to konkrétně z ustanovení článku 61 odst. 5. Před zahájením jednání o dohodě o vině a trestu státní zástupce přezkoumá, zda výsledky přípravného řízení dostatečně prokazují, že se skutek stal, že tento skutek je trestným činem a že jej spáchal obviněný.³⁵ V případě, že státní zástupce přistoupí na návrh obviněného, je jeho povinností jej předvolat. V předvolání státní zástupce vede místo a přesný čas začátku jednání. Zatímco pokud státní zástupce zahájí jednání i bez předchozího návrhu obviněného, musí nejprve písemně vyzvat obviněného a další oprávněné osoby, aby se vyjádřili. Na základě dikce pokynu lze zajistit stanovisko dotazem učiněným prostřednictvím elektronické pošty nebo telefonu. Pokud státní zástupce dle čl. 61 odst. 4 pokynu obecné povahy shledá, že návrh obviněného není důvodným, učiní písemné vyrozumění, které zašle obviněnému a jeho obhájci. Stejnopis posléze založí do trestního spisu. Odmítne-li obviněný výzvu státního zástupce na jednání o dohodě o vině a trestu, učiní o tom státní zástupce záznam, který založí do trestního spisu. V záznamu stručně uvede důvody, pro které obviněný výzvu odmítl.³⁶

³⁴ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2270.

³⁵ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2270.

³⁶ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 1310.

Dle dikce ustanovení § 55 odst. 1 trestního řádu se o každém úkonu trestního řízení sepisuje protokol. V jiných případech zákon stanovuje sepsání záznamu.³⁷ Rozdíl mezi záznamem a protokolem tkví především v povaze daného úkonu, o kterém se sepisuje protokol či záznam. Ve světle dohody o vině a trestu zákon stanoví, že státní zástupce sepíše záznam do protokolu o nepřijetí dohody. Protokol existuje jako prvek zákonnosti a přezkoumatelnosti jednání učiněného v rámci sjednávání dohody. Protokol lze považovat za zdroj informací, dle kterých je možno stanovit, zda-li nedošlo k protiprávním jednáním, či nepřijatelnému nátlaku ze strany státního zástupce.³⁸ Dále jej hojně využívá soud, zda-li k jednání došlo a je tedy neúčelné tento postup navrhnout znovu.

Dohodu o vině a trestu sjednává zásadně státní zástupce s obviněným v souladu s ustanovením § 175a odst. 3 trestního řádu. Přítomnost obhájce je vyžadována pouze v případě nutno obhajoby. Pokud by v případě nutno obhajoby nebyl obhájce přítomen, je to obligatorní důvod pro soud dohodu neschválit.

Ze zákonné úpravy, konkrétně z ustanovení § 175a odst. 5 trestního řádu vyplývá, že je nezbytné informovat poškozeného o místě a době jednání dohody s výjimkou jeho prohlášení, kterým se dle § 175a odst. 2 trestního řádu vzdává svých procesních práv.³⁹ Pakliže se poškozený nedostaví k jednání o dohodě o vině a trestu, nepovažuje se tato skutečnost za důvod pro ukončení daného jednání. Pokud nastane situace, že se poškozený nedostaví na jednání o dohodě, ač byl řádně vyrozuměn, má právo státní zástupce jednat s obviněným bez ohledu na uplatnění nároku poškozeného. Poškozený má povinnost svůj nárok na náhradu škody, vydání bezdůvodného obohacení či nemajetkové újmy uplatnit nejpozději při prvním jednání o dohodě. Zároveň ale platí, že musí být o této skutečnosti ze strany orgánů činných v trestním řízení řádně poučen.⁴⁰ Poškozený uvede ve svém návrhu důvod a minimální výši nároku. Dle judikatury postačí, když poškozený

³⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*: podle stavu k 1. 1. 2022. 6. Praha: Leges, 2021, 326. Student (Leges).

³⁸ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2289.

³⁹ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 1314

⁴⁰ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 1314.

uvede rozsah nároku skrze údaje, ze kterých vyplývá daná výše. Ku příkladu lze uvést bodové hodnocení bolestného. Další variantou je uplatnění výše nároku státním zástupcem.

Z ustanovení § 175a odst. 5 trestního řádu vyplývá, že pokud poškozený není jednání přítomen, ale svůj nárok řádně uplatnil, může danou výši sjednat právě státní zástupce. Z povahy náhrady škody v trestním řízení – adhezním řízení vyplývá, že většinou je poškozenému přiznána určitá část jeho požadované výše náhrady škody a ve zbytku je odkázán na civilní řízení. I takto lze danou situaci v dohodě upravit. V rámci zásady ochrany práv poškozeného je povinností státního zástupce za situace, kdy nedošlo k dohodě o nárocích poškozeného, obeznámit tuto skutečností soud v návrhu na schválení dohody. Posléze může o nárocích rozhodnout soud. V současnosti se projevuje teorie „spravedlivé odplaty“, kterou lze charakterizovat myšlenkou, že trestní sankce by se měly ukládat, protože si je pachatel zaslужuje. Tím, že státní zástupce navrhne adekvátní trest, zohledňuje i ve světle výše uvedené teorie další zájmy poškozeného. Státní zástupce musí dbát na to, aby svou výměrou daného trestu neznemožnil poškozenému domoci se svých práv.

Jak již bylo v této práci zmíněno, pokud nedojde mezi státním zástupcem a osobou obviněnou ke sjednání dohody o vině a trestu, státní zástupce učiní záznam do spisu. Posléze se dle dikce zákona pokračuje v trestním řízení. Má to však procesní důsledek. Dle ustanovení § 175a odst. 7 se nadále k prohlášení skutku obviněného v řízení nepřihlíží.⁴¹ Pokud dojde ke shodě obou procesních stran na výsledku dohody, doručí se její podoba obviněnému, obhájci poškozeného a v poslední řadě soudu spolu s návrhem na její schválení.⁴²

Podstatou předmětu dohody o vině a trestu je především vyjednávání o výměru a druhu trestu. Snaha státního zástupce spočívá dohodnout trest v podobě, která je posléze bez výhrady akceptována soudem. Státní zástupce dbá především

⁴¹ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 1316.

⁴² ŘÍHA, Jirí. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2291.

na užití všech ustanovení významných pro sjednání adekvátního druhu trestu a vezme v potaz i danou situaci a poměry obviněného s ohledem na výši trestu.

Nauka tvrdí, že v trestním právu existují dva druhy sankcí. Tresty a opatření. Státní zástupce by tedy v rámci stanovení trestu měl zohlednit veškerá zákonná kritéria tak, aby soud daný druh a výměru schválil trestu bez výhrad. Podobně jako v případě udělování trestu v rámci obžaloby, i v případě dohody o vině a trestu lze hovořit o sjednání ochranného opatření nebo samotného upuštění od potrestání. Pakliže nedojde ke konsenzu v rámci udělení ochranného opatření, má obviněný právo po předchozím vyrozumění státního zástupce navrhnout ochranné opatření samostatně. V rámci vyrozumění jej státní zástupce dále obeznámí, že k samostatnému navrnutí ochranného opatření jsou splněny náležitosti dány zákonem.⁴³

Orgány činné v trestním řízení mají povinnost poučit obviněného o možnosti sjednání dohody o vině a trestu. V rámci poučení musí dále obviněného upozornit o smyslu a důsledcích sjednání dané dohody, jakou jsou například vzdání se práva na projednání věci v rámci hlavního líčení a práva podat odvolání proti rozsudku, kterým je dohoda schválena soudem. Výjimku tvoří pouze situace, kdy se rozsudek odchyluje od ustanovení, s nimiž obviněný souhlasil. Poučení je též obligatorní součástí protokolu. V rámci tohoto procesu má být poučen i poškozený s ohledem na jeho práva uplatnění nároku.

3.5. Podmínky sjednání dohody o vině a trestu

Dohodu o vině a trestu lze uzavřít za splnění těchto obligatorních podmínek:

- a) Sjednání dohody je přípustné.
- b) Obviněný prohlásí, že spáchal skutek, pro který je stíhán.
- c) Na základě opatřených důkazů není důvodných pochyb o pravdivosti prohlášení obviněného.

⁴³ ŘÍHA, Jirí. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2283.

d) Bylo dosaženo shody ohledně trestu, přičemž druh, výměra a způsob výkonu trestu musí být v souladu s trestním zákoníkem.⁴⁴

Před účinností zákona č. 333/2020 Sb. směl státní zástupce s obviněným uzavřít dohodu pouze pro trestný čin přečinu či zločinu, nikoliv zvlášť závažného zločinu. Zákonodárce se nechal inspirovat v zahraničí a spolu s požadavky státního zastupitelství a soudu proto zavedl možnost sjednat dohodu i pro zvlášť závažné zločiny. Dle znění ustanovení § 175a odst. 8 trestního řádu nelze uzavřít dohodu ve věci mladistvého a v řízení proti uprchlému.

Prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán, má shodnou povahu jako prohlášení pro účely schválení narovnání. V případě, že z jakéhokoli důvodu nedojde ke schválení dohody soudem, nelze k tomuto prohlášení obviněného v dalším řízení přihlížet.⁴⁵ Je důležité, aby se prohlášení obviněného vztahovalo ke skutku tak, jak je státním zástupcem na základě výsledku přípravného řízení vymezeno. Nutno dodat, že dle § 314 trestního řádu se prohlášení obviněného nepovažuje za formu doznání, a proto na něj v případě, kdy nedojde k uzavření dohody, nelze nahlížet jako na důkaz.⁴⁶

Úkolem státního zástupce nadále zůstává právní kvalifikace coby obligatorní část dohody. Nedojde-li ze strany obviněného k plné akceptaci právní podoby kvalifikace skutku, nemůže ji státní zástupce následně s obviněným uzavřít. Výše uvedený názor vyplývá z ustanovení § 175a odst. 6 trestního řádu, stanovujícího které náležitosti jsou předmětem dohadování. Lze tedy vyvodit, že písmena a) až d) skrývají pod sebou náležitosti, které tímto předmětem dohadu nejsou, a písmena f) až h) naopak tento prostor poskytují.⁴⁷

Důležitou součástí usnesení o zahájení trestního stíhání je samotný skutek, pro který je osoba obviněná stíhána. Zvláštností zůstává, že ani jeden z výše

⁴⁴ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*: podle stavu k 1. 1. 2022. 6. Praha: Leges, 2021, 799–804. Student (Leges).

⁴⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*: podle stavu k 1. 1. 2022. 6. Praha: Leges, 2021, 799–804. Student (Leges).

⁴⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*: podle stavu k 1. 1. 2022. 6. Praha: Leges, 2021, 799–804. Student (Leges).

⁴⁷ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2286.

uvedených právních předpisů samotný pojem nedefinuje a jeho vymezení je ponecháno judikatuře a právní praxi.⁴⁸ Pojem skutek souvisí s pojem trestného činu. Tyto dva pojmy je nutno zásadně odlišit. Každý trestný čin musí být vždy i skutkem, ale nikoliv každý skutek je vždy trestným činem. Jelínek⁴⁹ ve své publikaci uvádí, že skutek je událost ve vnějším světě, která se zakládá v jednání člověka a může mít znaky trestného činu.

Pro následující části je důležité vymezení pojmů „skutek“ a „popis skutku“ uvedený v daném rozhodnutí. Skutek byl definován již v předchozím odstavci. Na základě dokazování může dojít v trestním stíhání ke změně popisu skutku, ale nesmí dojít ke změně totožnosti skutku. V rámci této tematiky je nadále nutno odlišovat jednotu a totožnost skutku.

Jednota skutku se považuje za hmotněprávní pojem, jehož význam tkví především v určení, zda se jedná o souběh jednočinný či vícečinný. Zato totožnost skutku je pojem procesně právní, ze kterého vyplývá, že soud může rozhodnout pouze o skutku obsaženém v obžalobě či návrhu na potrestání. V rámci dohody o vině a trestu je však důležité zachovat totožnost skutku. Ta je zachována ve chvíli, kdy je zachována úplná shoda v jednání, úplná shoda v následku nebo alespoň částečná shoda v jednání či následku.⁵⁰

Dohoda o vině a trestu musí obsahovat prohlášení skutku obviněného. Za úkon prohlášení skutku lze považovat tehdy, kdy prohlášení je v plném souladu se skutkem, pro který je obviněný stíhán a který je obsažen v usnesení o zahájení trestního stíhání, případně ve sdělení podezření. Žádoucí prohlášení skutku obviněného lze učinit při samotném jednání o dohodě či v návrhu na schválení dohody. V případě, kdy nedojde ke sjednání dohody, nelze posléze k prohlášení obviněného v nadcházejícím řízení přihlížet za výjimky, kdy proces sjednání dohody nastane až po zahájení hlavního líčení. Tuto výjimku lze aplikovat za předpokladu, že obviněný požádá, aby se jeho prohlášení posuzovalo jako

⁴⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019, 351–354. Student (Leges).

⁴⁹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019, 351–354. Student (Leges).

⁵⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019, 351–354. Student (Leges).

prohlášení viny dle ustanovení § 206c trestního řádu.⁵¹ Za podmínky, že bude zachována totožnost skutku, se obviněný může do jisté míry odchýlit od popisu skutku obsaženém v usnesení o zahájení trestního stíhání. Právní úprava vylučuje, aby prohlášení obviněného upravovalo skutek tak, že by naplňoval znaky mírnějšího trestného činu. Jestliže je trestní stíhání zahájeno pro vícero trestných činů, potažmo skutků, spáchaných obviněným, lze uvažovat o možnosti učinění prohlášení skutku pouze o některých z nich. Následně záleží na uvážení státního zástupce, zda-li v této situaci přijme prohlášení a započne sjednávání dohody o vině a trestu u vybraných trestních činů. O zbylých trestných činech bude nadále dle zásad trestního stíhání vedeno dokazování.⁵²

Výše zmíněný způsob pochází z angloamerické právní kultury, jejíž hlavním znakem bývá označován princip oportunity. Státní zástupce není, jako v případě principu legality, toliko svázán pravidly vycházejícími ze zákona a princip oportunity poskytuje státnímu zástupci širokou škálu možností ovlivňujících sjednání finální podoby trestu v dané dohodě. Z pozice státního zástupce lze následně učinit slib obviněnému skýtající nestíhání jiných skutků výměnou za přiznání viny a sjednání dohody.⁵³

České trestní právo procesní avšak toliko volnosti státnímu zástupci, jako v případě angloamerického právního systému, neposkytuje, neboť je založeno na principu legality, která ukládá státnímu zástupci povinnost stíhat všechny trestné činy na základě učiněných podnětů. Avšak české trestní právo procesní upravuje postupy, kdy by se státní zástupce mohl do jisté míry odchýlit od strohé zásady legality.⁵⁴ Například podle ustanovení § 172 odst. 2 písm. a) trestního řádu lze trestní stíhání zastavit pro neúčelnost, případně dle § 159a odst. 3 trestního řádu odložit věc pro neúčelnost. Dalším názorným příkladem může být institut dočasného odložení v případě, jestliže je třeba k objasnění trestné činnosti spáchané

⁵¹ ŠÁMAL, Pavel, Jan MUSIL a Josef KUCHTA. *Trestní právo procesní*. 4., přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Academia iuris (C.H. Beck).

⁵² ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2280.

⁵³ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2281.

⁵⁴ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2281.

ve prospěch organizované zločinecké skupiny, nebo jiného úmyslného trestného činu, anebo zjištění jejich pachatelů. V tomto případě může státní zástupce dočasně odložit zahájení trestního stíhání na nezbytnou dobu.⁵⁵

Dle mého názoru spatřuji pochybnosti v otázce vymahatelnosti slibu státního zástupce, že zastaví v případě prohlášení a sjednání dohody s obviněným trestní stíhání zbylých skutků. Lze tedy tvrdit, že se jedná o jakýsi neformální slib založený na úzké důvěře obou stran.

Z ustanovení § 175a odst. 3 vyplývá, že podmínkou uzavření dohody o vině a trestu je absence pochybností z výsledků přípravného řízení vedoucí k pravdivosti spáchání daného skutku. Ve světle trestní zásady *in dubio pro reo* je tedy žádoucí, aby výsledky přípravného řízení byly natolik dostačující, aby státní zástupce mohl sjednat dohodu s obviněným. V případě vzniklých pochybností v době sjednávání je povinen státní zástupce dohádovací řízení přerušit, pochybnosti novými důkazy rozptýlit a posléze přistoupit k pokračování sjednání.⁵⁶

Jelínek⁵⁷ ve své publikaci uvádí, že je důležité odlišit pojmy prohlášení obviněného o spáchání skutku a přiznání viny. Pakliže nedojde ke sjednání dohody o vině a trestu, nelze jako v případě přiznání viny k tomuto prohlášení v dalším řízení přihlížet.⁵⁸ Pokud není obžalovaný přítomen hlavnímu líčení, lze v souladu s ustanovením § 206a odst. 2 z pozice jeho obhájce jménem obžalovaného provést vyjádření k obžalobě. Obhájci však nepřísluší učinit za obžalovaného doznání či prohlášení viny.⁵⁹

S touto problematikou do jisté míry souvisí výklad účelu dohodu o vině a trestu ve světle trestněprávních zásad. Prohlášení skutku, které se již do jisté míry

⁵⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019, 351-354. Student (Leges). 3

⁵⁶ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2280.

⁵⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1. 1. 2022*. 6. Praha: Leges, 2021, 799–804. Student (Leges).

⁵⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1. 1. 2022*. 6. Praha: Leges, 2021, 799–804. Student (Leges).

⁵⁹ VANTUCH, Pavel. *K dohodě o vině a trestu mezi obžalovaným a státním zástupcem po přednesení obžaloby*. Advokátní deník [online]. 2021, 2021, 1-3 [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/05/06/k-dohode-o-vine-a-trestu-mezi-obzalovany-m-a-statnim-zastupcem-po-predneseni-obzaloby>

blíží významově k pojmu doznání viny, může vzbuzovat v soudu větší procento pravděpodobnosti spáchání skutku obviněným. Za rozporuplnou situaci se považuje případ, kdy ke sjednání dohody o vině a trestu z různých důvodů nedojde, a dle zákonného ustanovení se prohlášení skutku nepoužije v dalším řízení, avšak na základě následného prostudování spisu je již soudu patrné, že obviněný toto prohlášení učinil, čímž defacto mohl vzbudit určitá podezření. Soud by však nadále měl na obviněného nahlížet dle zásady presumpce neviny jako na nevinného.

3.6. Přípravné řízení a předběžné projednání

V rámci této kapitoly budou popisovány jednotlivé případy dohody o vině a trestu dohodnuté v přípravném či po předběžném projednání obžaloby. V neposlední řadě bude uvedena i možnost sjednání dohody v rámci řízení před samosoudcem.

3.7. Podání návrhu

Proces sjednávání dohody o vině a trestu z pravidla končí dvěma způsoby. V prvním případě, kdy nedojde ke sjednání ať už z jakýkoliv důvodů, se dle ustanovení § 175a odst. 7 trestního řádu provede záznam do protokolu a nesjednání dohody a nadále se pokračuje v trestním řízení dle klasických postupů.⁶⁰ V tomto případě soud nařídí hlavní líčení dle ustanovení § 187 odst. 4 trestního řádu. Druhá možnost tkví v uzavření dohody o vině a trestu.

Po daném sjednání se opis dohody doručí obviněnému spolu s jeho obhájcem a poškozenému. Zákon stanovuje pouze dvě náležitosti návrhu, a to rozsah návrhu, který nesmí být větší než rozsah sjednané dohody, a upozornění na skutečnost, že nedošlo též k dohodě o náhradě škody nebo nemajetkové újmy nebo o vydání bezdůvodného obohacení.⁶¹ Následně státní zástupce zašle soudu návrh na schválení dané dohody. Vymezení náležitých ustanovení dohody lze nalézt v § 175a odst. 6 trestního řádu. Za fakultativní lze považovat především náležitosti

⁶⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*: podle stavu k 1. 1. 2022. 6. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. 799-804. Student (Leges).

⁶¹ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2286

uvedené pod písmeny g) a h), jelikož je na stranách řízení, zdali si tyto náležitosti ujednají či nikoliv. Ke sjednání dohody může dojít i v případě absence některé z nich.⁶²

Dikce písmene a) výše uvedeného ustanovení stanoví, že dohoda musí obsahovat označení státního zástupce, obviněného a poškozeného, byl-li přítomen sjednávání dohody o vině a trestu a souhlasí-li s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení. V případě, kdy poškozený nesouhlasí s výrokem dohody, jež se dotýká jeho osoby, není považován nadále za stranu dohody a nebude v dohodě označen. Je povinností státního zástupce v případě, kdy jedná za poškozeného z důvodu jeho nepřítomnosti, upozornit osobou poškozenou ohledně daného jednání.⁶³

Písmeno b) nadále uvádí, že součástí dohody je i datum a místo sepsání. Důležitou náležitostí dohody je dle písmena c) popis skutku, z něhož je patrný účel daného trestního stíhání. Z popisu skutku má být patrné místo, čas i způsob spáchání, popřípadě i jiné okolnosti vedoucí k danému skutku z důvodu vyloučení záměny.

Státní zástupce v dohodě označí trestný čin, který ve skutku spatřuje.

Dle písmene d) je zapotřebí označit či zákonným pojmenováním podle analogie dle § 120 odst. 3 včetně vymezení, zda-li došlo k přečinu či zločinu. Absentovat by neměla zásadní náležitost, a to podrobný popis skutkové podstaty trestného činu včetně okolností, které vedou k určení výše trestní sazby. Dále je povinen státní zástupce skutek právně kvalifikovat, a to včetně všech polehčujících a přitěžujících okolností.⁶⁴

Součástí dohody se stává i prohlášení obviněného dle písm. e).

⁶² ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2286.

⁶³ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2286.

⁶⁴ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2287.

Základní náležitostí dohody je dle písmene f) dohodnutý trest, který vyplývá z ujednání mezi státním zástupcem a osobou obviněnou. Trest musí splňovat znaky v souladu s trestním zákoníkem, které následně podléhají přezkumu soudu v závislosti na schválení daného návrhu. Státní zástupce musí v dohodě určit druh trestu, konkrétní výměru a je-li náležitostí výroku o trestu určení způsobu výkonu trestu, pak též určení způsobu výkonu.⁶⁵ V případě návrhu podmíněného trestu musí být určena i délka zkušební doby. V případě, kdy trestní zákoník vyžaduje uložení alternativního trestu, je nutností tento trest sjednat. Trestní zákoník umožňuje, i když velmi atypicky, sjednat v rámci dohody o vině a trest upuštění od potrestání dle ustanovení § 46 a násl. trestního zákoníku, podmíněné upuštění od potrestání s dohledem dle ustanovení § 48 trestního zákoníku a upuštění od potrestání za současného uložení ochranného léčení nebo zabezpečovací detence dle ustanovení § 47 trestního zákoníku. Státní zástupce může stanovit v dohodě i přiměřená omezení a přiměřené povinnosti v rozsahu jím určené. Zároveň státní zástupce při vyměření trestu přihlíží dle ustanovení § 39 odst. 7 trestního zákoníku též k tomu, zda obviněný svým jednáním získal majetkový prospěch.⁶⁶

V rámci dohadovacího řízení a samotné výměře trestu se obligatorně uplatní veškeré obecné zásady, které platí pro uložení trestu dle § 39 trestního zákoníku včetně polehčujících a přitěžujících okolností, pravidel ukládání společného souhrnného či úhrnného trestu nebo zákazu dvojího přičítání téže okolnosti. V praxi často dochází na základě pochybení těchto zásad k neschválení dohody soudem a stanovení lhůty pro předložení nové dohody dle § 314r odst. 3 trestního řádu.⁶⁷

Jsou-li dle ustanovení § 58 trestního zákoníku splněny zákonné podmínky, lze využít při výměře trestu též i ustanovení týkající se mimořádného snížení trestu odnětí svobody. Taktéž lze ze strany státního zástupce, při naplnění podmínek, uvažovat o zmírnění typu věznice dle ustanovení § 56 odst. 3 trestního zákoníku.⁶⁸

⁶⁵ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2288.

⁶⁶ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2288.

⁶⁷ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2288.

⁶⁸ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2288.

Fakultativní náležitosti dle písmena g) stanoví především rozsah a způsob náhrady škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení. Součástí dohody se stávají ve chvíli, kdy dochází mezi obviněným a poškozeným k dohodě o způsobu náhrady výše uvedené újmy.⁶⁹

Další fakultativní náležitost obsahuje písmeno h), podle něhož se stává součástí dohody i ochranné opatření za předpokladu jeho uložení. V dohodě bude uveden výrok o ochranném opatření, který následně soud převezme do rozsudku, jímž dohodu schválí.⁷⁰

Formální náležitosti dohody obsahuje písmeno i), které uvádí písemnou podobu dohody o vině a trestu, na jejímž závěru musí být přítomen podpis státního zástupce, obviněného a jeho obhájce. V případě absence těchto podpisů se stává dohoda neplatnou. Pakliže poškozený úspěšně dojednal výši a rozsah rozsahem škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, stává se jeho podpis nutnou součástí dohody. V případě, kdy poškozený se zněním dohody nesouhlasí, například z důvodu, že nedošlo ke shodě týkající se výše náhrady, nemůže být nikterak nucen k podpisu.⁷¹

Dohadovací řízení lze považovat za ukončené za předpokladu podání návrhu obsahujícího veškeré ujednané náležitosti vyplývající z jednání mezi státním zástupcem a obviněným, potažmo poškozeným. Zákon omezeně stanovuje konkrétní podobu návrhu dohody. Proto pro potřeby návrhu lze vycházet z ustanovení § 175b trestního řádu či čl. 62 odst. 3 pokynu obecné povahy NSZ č. 9/2019, ze kterého vyplývají povinnosti státního zástupce uvést ujednané náležitosti obsahu dohody o vině a trestu. Na základě tohoto návrhu posléze soud vydá rozsudek, kterým schválí danou dohodu.⁷²

⁶⁹ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2288.

⁷⁰ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2288.

⁷¹ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2288.

⁷² POKYN OBECNÉ POVAHY nejvyššího státního zástupce [online]. Praha, 2019 [cit. 2023-02-19]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2021/07/9-2019-UZ.pdf>. Sbíрка pokynů obecné povahy nejvyššího státního zástupce.

Z hlediska formy lze považovat tento návrh za zvláštní formu rozhodnutí, která je vedle obžaloby a návrhu na potrestání dalším prostředkem, na jehož základě lze vést hlavní líčení před soudy. Jak již bylo výše uvedeno, formální náležitosti, které stanoví trestní řád pro obžalobu nebo návrh na potrestání, trestní řád podrobně neudává. Lze pouze nalézt dvě náležitosti, a sice upozornění na skutečnost, že mezi obviněným a poškozeným nedošlo k dohodě o náhradě škody nebo nemajetkové újmy nebo o vydání bezdůvodného obohacení.

Odborná literatura tvrdí, že širší náležitosti dohody lze nalézt skrze analogii s návrhem na potrestání dle ustanovení § 179d odst. 1 v momentě, kdy se konalo zkrácené přípravné řízení a ke sjednání dohody o vině a trestu došlo tedy v jeho rámci ještě před zahájením trestního stíhání podáním návrhu na potrestání soudy.⁷³ Teoreticky vzato, dohoda v tomto případě plně nahrazuje návrh na potrestání. Trestní stíhání, obdobně jako u návrhu na potrestání, se zahajuje podáním návrhu na schválení dohody o vině a trestu soudy.

Na základě výše uvedeného lze tedy dovozovat, že návrh dohody bude mít obdobné náležitosti jako návrh na potrestání, jelikož právně a fakticky jej nahrazuje. Obdobný postup se uplatní v rámci přípravného řízení, jež by měl skončit obžalobou.

Návrh na schválení dohody o vině a trestu by měl obsahovat označení státního zástupce, den sepsání návrhu dohody o vině a trestu včetně měsíce a roku, označení věcně a místně příslušného soudu, ke kterému návrh státní zástupce předkládá. Dále neméně důležité označení obviněného, a to jménem a příjmením, datem a místem narození, zaměstnáním a bydlištěm, pokud by hrozila záměna, lze obviněného definovat jinými údaji. V případě, kdy osobou obviněnou je příslušník ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru, uvede se též hodnost obviněného a útvar, jehož je příslušníkem. Právníckou osobu je nutno označit názvem, právní formou, identifikačním číslem a sídlem, popřípadě osobou jednající.⁷⁴

⁷³ ŘÍHA, Jirí. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2288.

⁷⁴ ŘÍHA, Jirí. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2288.

Dále je nutno uvést, mezi kým byla dohoda uzavřena, respektive, zda-li se k dohodě připojil i poškozený se svým nárokem. Zároveň státní zástupce uvede skutek, pro který je – bude obviněný stíhán a jehož se daná dohoda týká. V návrhu musí být uveden skutek, který obsahuje dohoda a pro který bylo zahájeno trestní stíhání. Popis skutku musí být totožný s popisem skutku v dohodě o vině a trestu. Státní zástupce skrze právní větu s uvedenými zákonnými znaky a právní kvalifikací v návrhu stanoví, jaký trestný čin spatřuje v uvedeném skutku včetně druhu a výměry trestu, který byl stranami dohodnut.

Na základě výše uvedeného lze považovat návrh na schválení dohody o vině a trestu jako podobu rozsudku, jímž je dohoda schválena a obviněný uznán vinným uložením dané sankce. Státní zástupce je povinen dodržet základní zásadu při podání návrhu, a to zákaz překročení rozsahu sjednaného v dohodě. Zároveň však platí, že v návrhu nemají absentovat náležitosti ujednané v dohodě, ku příkladu mírnější druh trestu.

Návrh na schválení dohody o vině a trestu by měl obsahovat i odůvodnění, v němž státní zástupce obsáhne procesní postup v dané věci, jinými slovy státní zástupce odůvodněním potvrdí, že došlo k naplnění podmínek pro sjednání dohody, že bylo zjištěno stanovisko obviněného a poškozeného. Státní zástupce shrne výsledky vyšetřování poukazující na skutečnost, že daný skutek spáchal obviněný a že skutek obsahuje všechny náležitosti zákonem stanovené. Následně by měla být ze strany státního zástupce krátce odůvodněna právní kvalifikace, jakými úvahami se řídil při výběru druhu trestu a které okolnosti vzal v potaz. V neposlední řadě by mělo být v návrhu uvedeno, jakými postupy byly hájeny zájmy a nároky poškozeného. Je-li třeba návrh přeložit, zajistí tuto možnost státní zástupce a následně jej doručí soudu spolu s podaným návrhem na schválení dohody o vině a trestu.⁷⁵

V souladu s ustanovením § 175b odst. 2 trestního řádu vyhotoví státní zástupce komplexní vyšetřovací spis, který bude obsahovat veškeré důležité podklady, včetně protokolu o jednání a návrhu dohody o vině a trestu, na jejichž

⁷⁵ ŘÍHA, Jirí. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2288.

základě, kterých soud může zhodnotit a posoudit podobu dohody o vině a trestu. Ve spisu nesmí chybět, mimo náležitostí dohody, důkazy a postupy, které odůvodňují účelnost sjednání dohody o vině a trestu.⁷⁶

3.8. Přezkum návrhu

Řízení o schválení dohody o vině a trestu vykazuje řadu odlišných znaků od běžného podání obžaloby či návrhu na potrestání. Zákonodárce proto v ustanovení § 314o až 314s trestního řádu upravil nový způsob odpovídající projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Daný návrh se před soud dostává dvěma způsoby, a to na základě dohody sjednané ve vyšetřovací fázi ve standardním přípravném řízení nebo na základě zkráceného přípravného řízení, přičemž také zde platí, že účinky zahájení trestního stíhání vůči obviněnému se projeví až jeho doručením zpravidla v souvislosti s nařízením veřejného zasedání k rozhodnutí o tomto návrhu na schválení dohody o vině a trestu.⁷⁷

Za netradiční případ přezkumu návrhu lze považovat situaci, kdy je daná dohoda sjednána až po nařízení předběžného projednání obžaloby. V souladu s ustanovením § 186 písm. g) nařídí předseda senátu předběžné projednání obžaloby, čímž patřičně soud poskytne prostor pro možnost sjednání dané dohody. V rámci tohoto předběžného projednání se soud dotáže, zdali existuje zájem ze stran řízení k dohodnutí dohody o vině a trestu. V případě kladného ohlasu stanoví soud státnímu zástupci přiměřenou lhůtu k podání návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Pokud v dané věci rozhoduje samosoudce, stanoví lhůtu po přezkoumání obžaloby či návrhu na potrestání dle ustanovení § 314c odst. 1 písm. d) trestního řádu. Pakliže státní zástupce v uvedené lhůtě neprojeví činnost podáním případného návrhu, pokračuje se nadále v souladu s původní obžalobou či návrhu na potrestání v závislosti na typu řízení.⁷⁸

⁷⁶ ŘÍHA, Jiří. § 175b [Návrh na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2294.)

⁷⁷ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3632

⁷⁸ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3632.

Jakmile státní zástupce podá návrh na schválení dohody o vině a trestu, zahajuje tím fázi soudního řízení. Tuto fázi řízení upravují zejména ustanovení § 314o až 314s trestního řádu. Ustanovení § 314o, 314p a 314s mají podobný účel jako § 185 až § 195 trestního řádu, neboť jde o období předběžného projednání obžaloby, v daném případě jde o předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu.⁷⁹

Senát v tomto případě jedná ve věcech řídicí se dle ustanovení § 314o a 314p trestního řádu, ovšem podle odkazu v § 314c odst. 2 ze stejných hledisek uvedených v § 314o a § 314p odst. 1 přezkoumává návrh na schválení dohody o vině a trestu i samosoudce a podle výsledků takového přezkoumání učiní některé z rozhodnutí uvedených v § 314p odst. 3 nebo 4 trestního řádu.⁸⁰

Pro přezkum návrhu lze užít obdobná ustanovení týkající se přezkumu obžaloby, avšak se speciálním zaměřením na účel dohody o vině a trestu. Předseda soudu přezkoumává zejména skutečnosti, zda sjednáním dohody nebyla porušena práva obviněného, zda dohoda je v souladu se zákonem, zda dohoda není vůči obviněnému nepřiměřená z hlediska druhu a výměry trestu nebo ochranného opatření či je v souladu se zjištěným skutkovým stavem plynoucím z výsledku vyšetřování. V neposlední řadě zkoumá předseda senátu, zda daný návrh je v souladu z hlediska rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení.⁸¹

Za hlavní účel této fáze řízení lze především považovat v rámci přezkumu odhalit vady návrhu, podle nichž by dohoda nemohla být akceptována. Soud, obdobně jako v případě obžaloby, přezkoumává celý vyšetřovací spis včetně všech náležitostí dohody o vině a trestu.

V případě, kdy je u daného soudu podán nový návrh na schválení dohody o vině a trestu, a to i v momentě, kdy státní zástupce podá návrh ve věci, ve které již

⁷⁹ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3632.)

⁸⁰ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3632.

⁸¹ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3632.

dřívější návrh byl soudem odmítnut nebo věc byla vrácena do přípravného řízení či postoupena soudu nadřízeným soudem rozhodujícím o věcné či místní příslušnosti, dochází obligatorně k přezkumu nového návrhu.

Jelikož v zákoně absentuje úprava týkající se určení lhůty pro přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu, ani pro případné předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu, resp. pro odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu, či pro nařízení veřejného zasedání k jeho projednání, lze proto v tomto případě uvažovat v rámci zachování zásady rychlosti řízení o použití analogie ve smyslu ustanovení § 181 odst. 3, dle jehož výkladu musí okresní soud ve lhůtě tří týdnů a krajský soud ve lhůtě tří měsíců od podání obžaloby učinit úkony směřující k vydání rozhodnutí.⁸² Předsedovi senátu vyplývají z dané situace a dle obsahu návrhu dohody a spisu tři možnosti, jak s daným návrhem naložit.

- a) Nařízení veřejného zasedání k rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu
- b) Vydání rozhodnutí o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu
- c) Nařízení předběžného projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu.⁸³

K písm. a)

Pakliže předseda senátu po přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu neshledá důvody pro jeho odmítnutí či pro nařízení předběžného projednání návrhu, lze považovat za následující obligatorní krok předsedy senátu nařízení veřejného zasedání. Povinnost rozhodnout ve formě veřejného zasedání vyplývá z ustanovení § 314q odst. 1 trestního řádu.⁸⁴ Je zde patrná změna oproti klasickému rozhodování o vině a trestu v hlavním líčení. Tuto odchylku lze považovat za ukázkový příklad funkce odklonu od standardního průběhu řízení, přičemž konání

⁸² ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3634.

⁸³ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3634.

⁸⁴ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 818.

ve veřejném zasedání nese známky zjednodušení trestního řízení, které je doménou aplikace dohody o vině a trestu.

K písm. b)

Předseda senátu může návrh na schválení dohody o vině a trestu taktéž odmítnout dle důvodů obsažených v ustanovení § 314r odst. 2 trestního řádu. Mezi ně lze zařadit odmítnutí z důvodu vážných procesních vad či nesoulad se skutkovým stavem, z hlediska výše a druhu trestu, nebo že došlo k závažnému porušení práv obviněného při sjednávání dohody. Za závažný důvod lze považovat i nepřiměřený či nesprávný rozsah a způsob náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení.⁸⁵

Odborná literatura považuje za jeden z nejzávažnějších důvodů pro odmítnutí návrh procesní vady přípravného řízení. Za tyto vady lze považovat pochybení, které nelze odstranit či rozptýlit v řízení před soudem, které následně způsobují nemožnost pokračovat v řízení o schválení daného návrhu. Za závažnou vadu se nadále považuje nedostatečné či absentující prohlášení skutku obviněného. Dále lze uvést nepřiměřenost z hlediska druhu a výše trestu, případně ochranného opatření.⁸⁶

Jak již bylo v této práci zmíněno, novela zákona č. 333/2020 Sb. sebou přinesla změnu kvalifikace dohody o vině a trestu, coby do účinnosti této novely důvod nutno obhajoby. Přesto se však nadále považuje za procesní vadu porušení práva obviněného na obhajobu, a to tehdy, když jsou naplněny znaky jiné nutno obhajoby a dotýčný obhájce se nezúčastnil daného jednání, či samotný obviněný neměl zvoleného nebo ustanoveného obhájce. V rámci porušení práva na obhajobu se považuje i situace, kdy je na osobu obviněnou aplikován nepřipustný nátlak z důvodu učinění prohlášení o spáchání skutku, pro který je stíhán.

⁸⁵ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 819.

⁸⁶ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3635.

Pakliže soud dospěje k názoru, že dohoda o vině a trestu je zjevně nesprávná či nepřiměřená s ohledem na skutkový stav, a to z důvodu chybných výsledků vyšetřování, pro které nelze určit, zdali skutek je trestným činem či zda skutek spáchal obviněný, návrh dle ustanovení § 314r odst. 2 trestního řádu odmítne. V odst. 2 nadále lze spatřit jako důvod odmítnutí i sjednání nezákonného trestu. Za nezákonný trest lze považovat skutečnost, že byl sjednán takový druh trestu, který s ohledem na kvalifikaci činu nebylo možné sjednat. Ku příkladu sjednání domácího vězení v řízení o zločinu. Za nezákonný způsob sjednání trestu nadále zákon považuje porušení pravidel ukládání trestu či ochranného opatření či nezákonnost výroku náhradě škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení.⁸⁷

Komentářová literatura uvádí, že důvod nepřiměřenosti by v zásadě měl přezkoumávat sám předseda senátu pouze za předpokladu, že daná nepřiměřenost je více než zjevná, a to především s ohledem na nepřiměřenost ve výroku o trestu.⁸⁸ V posouzení o nepřiměřenosti by tedy adekvátně měl být příslušný celý senát, neboť některé důvody lze z pozice státního zástupce, respektive ve vyjádření obviněného, vyvrátit v rámci veřejného zasedání. Proto lze tvrdit, že pouhou nepřiměřenost nelze ihned obligatorně označit za závažnou procesní vadu, podle níž se návrh na schválení dohody odmítne.⁸⁹

Za formu odmítnutí návrhu se považuje usnesení, jehož obligatorní náležitosti stanovuje zákon jako označení konkrétních vad nebo skutečností odůvodňující odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Předseda senátu by se s uvedenými vadami měl vypořádat v rámci odůvodnění, které představuje důležitou součást odmítnutí, neboť rozhoduje v tomto případě bez projednání věci a oznamuje jej doručením opisu.⁹⁰ Na základě řádného odůvodnění obsahující výčet a dostatečně určující popis vad může státní zástupce napravit určitá pochybení a posléze podat nový návrh na schválení dohody o vině a trestu či podat obžalobu.

⁸⁷ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3637.

⁸⁸ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3637.

⁸⁹ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3637.

⁹⁰ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3638.

Mimo jiné lze považovat odůvodnění za předpoklad přezkoumatelnosti. Předseda senátu musí v odůvodnění obsáhnout všechny vytýkané vady tak, aby případně předešel k jejich novému opakování.

Za opravný prostředek proti usnesení o odmítnutí návrhu lze v souladu s ustanovením § 314o odst. 2 trestního řádu označit stížnost, kterou může podat státní zástupce a i obviněný, za předpokladu, že se usnesení týká jeho práv. Proti tomuto typu usnesení je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.⁹¹

Toto usnesení o odmítnutí nabude právní moci dle ustanovení § 140 odst. 1 písm. b), pokud z postavení stran nebyla ve stanovené lhůtě podána stížnost či se této možnosti strany vzdaly nebo ji vzaly zpět, nebo ji soud následně zamítl. Jelikož má stížnost odkladný účinek, vykonatelnost nabývá toto usnesení spolu s právní mocí dle ustanovení § 140 odst. 2 trestního řádu. Pakliže usnesení nabude právní moci, vrací se věc automaticky do fáze přípravného řízení. Zákonodárce stanovil v ustanovení § 314s důsledky vrácení věci do fáze přípravného řízení, a to tak, že k prohlášení skutku a ke sjednané dohodě se nadále nepřihlíží. Nadále stanovil, že se nezakazuje sjednání dohody nové. Vazba dle ustanovení § 72a odst. 1 až 3 trestního řádu nadále pokračuje za předpokladu, že obviněný nebyl z vazby propuštěn.⁹² O výše zmíněné stížnosti rozhoduje senát nadřízeného soudu.

Zákon nestanoví povinnost státního zástupce vázat se názorem soudu jakožto náležitostmi obsaženými v odůvodnění pravomocného usnesení o odmítnutí návrhu. Ze strany státního zástupce lze považovat za důvodné respektování rozhodnutí pravomocně vyřešené otázky, podle níž by mohl následně odstranit vady a pochybení zavadávající odmítnutí soudu. Existuje však judikatura nejvyššího soudu, sp. zn. NS9/2001-T 234, která odkazuje na ustanovení § 191 odst. 1 trestního řádu, (které lze pro tento případ analogicky využít), dle níž je ale státní zástupce vázán právním názorem soudu týkajícím se doplnění dokazování či provedení určitých úkonů. Pokud tedy státní zástupce bude respektovat právní

⁹¹ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3638.

⁹² ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3638.

názory soudu a odstraní případně vady, může, za předpokladu nového prohlášení skutku obviněného, podat nový návrh dohody o vině a trestu.⁹³

K písm. c)

Z pozice předsedy senátu lze s ohledem na obsah návrhu na schválení dohody o vině a trestu a na obsah spisu nařídít předběžné projednání daného návrhu. Takto lze učinit v případě, kdy má předseda senátu pochybnosti, že daná věc patří do příslušnosti jiného soudu či má být věc postoupena. Dále pokud existují okolnosti odůvodňující zastavení nebo přerušování trestního stíhání či podmíněné zastavení trestního stíhání nebo schválení narovnání.⁹⁴ Přesněji se tomuto tématu bude věnovat nadcházející kapitola.

Ustanovení § 314o odst. 4 trestního řádu ukládá soudu povinnost vydat úkony týkající se dalšího trvání vazby obviněného, pokud je obviněný stále ve vazbě.⁹⁵ Vazba se považuje za nejpřísnější zajišťovací prostředek, který lze uložit proti osobě obviněné za splnění přísných zákonných důvodů. Proto, dle ustanovení § 72a odst. 1 trestního řádu může vazba trvat jen po nezbytně nutnou dobu. Zákon nadále ukládá povinnost orgánům činným v trestním řízení průběžně přezkoumávat, zdali důvody vazby u osoby obviněné nadále přetrvávají či se zásadně nezměnily a zda není možnost ji dle ustanovení § 73 nebo § 73a trestního řádu nahradit jiným opatřením. V zásadě jde o aplikaci ustanovení § 192 trestního řádu, který se následně užije dle § 314c odst. 3 trestního řádu i v řízení před samosoudcem. Toto ustanovení následně ukládá povinnost soudu rozhodnout o vazbě při předběžném projednání obžaloby.

Znění odstavce pátého § 314o trestního řádu popisuje případ, za jakých okolností může státní zástupce vzít zpět návrh na schválení dohody o vině a trestu. Za netradiční případ zpětvzetí návrhu dohody lze považovat situaci, kdy státní zástupce vezme zpět svůj návrh ve chvíli, kdy již v rámci předběžného projednání

⁹³ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3640

⁹⁴ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 818–820.

⁹⁵ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3640

obžaloby došlo k nepravomocnému rozhodnutí dle ustanovení 314o odst. 1 písm. b), podle § 314p odst. 3 a 4 trestního řádu. Opět se zde použije analogie s ustanovením §182 trestního řádu, pakliže je tento způsob možný v případě obžaloby, bude přípustný i ve věcech dohody o vině a trestu.⁹⁶ Z použití této analogie však vyplývá zvláštnost týkající se použití souhlasu obviněného se zpětvzetím. Zpětvzetí návrhu není, dle zákona, podmíněno souhlasem obviněného.⁹⁷ Dalším argumentem posilujícím nepotřebnost souhlasu obviněného je fakt, že v rámci dohody se obviněný již na výsledku řízení dohodl, zatímco v případě obžaloby typicky s návrhem nesouhlasí.

Dle výše uvedených argumentů zastávám tedy názor, že souhlas obviněného se zpětvzetím návrhu na schválení dohody o vině a trestu nemusí být vyžadován.

Výše zmíněné odlišnosti mezi obžalobou a dohodou nejsou jediné, které tyto dva instituty v rámci některých analogických ustanovení oddělují. Odlišnost dále tkví především v otázce, zdali lze stejně jako v případě obžaloby vzít zpět pouze části týkající se některého ze zažalovaných skutků. Jelikož dohoda o vině a trestu vykazuje řadu zvláštností, nelze jednoduše zcela převzít takzvané částečné zpětvzetí návrhu dohody. Jak již bylo několikrát zmíněno, obsah návrhu dohody o vině a trestu se musí shodovat s náležitostmi dohody sjednanými mezi obviněným a státním zástupcem. Soud v případě schválení daného návrhu vydá odsuzující rozsudek, který musí být v souladu s daným návrhem. V případě odchýlení se rozsudku od daného návrhu lze toto odchýlení považovat za pádný důvod pro podání odvolání coby řádného opravného prostředku. Z výše zmíněných důvodů vyplývá, že nelze aplikovat částečné zpětvzetí návrhu týkající se jen určitých skutků proti jednomu obviněnému a o zbývajících ponechat soudu návrh na schválení dané dohody, aniž by mezi obviněným a státním zástupcem došlo současně k sjednání dohody nové.⁹⁸ Obecně platí, že strany státního zástupce lze návrh dohody vzít zpět do doby, než se soud uchýlí k závěrečné debatě.

⁹⁶ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3643.

⁹⁷ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3643

⁹⁸ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3644.

V souhrnu lze konstatovat, že ze strany státního zástupce lze dojít k částečnému zpětvzetí návrhu dohody o vině a trestu za podmínky, že následně předloží soudu novou adekvátní dohodu o vině a trestu včetně odpovídajícího prohlášení skutku dotyčného obviněného. Zároveň se vším výše uvedeným podá následně nový návrh na schválení této dohody. Státní zástupce by všechny výše uvedené kroky měl učinit současně. Pokud by státní zástupce vzal částečně zpět návrh, aniž by předložil novou dohodu s veškerými náležitostmi včetně nového prohlášení a návrhu, soud by měl státnímu zástupci následně uložit lhůtu k doplnění chybějících náležitostí a upozornit jej, že v případě nedodání nebude moci dohodu o vině a trestu v původní podobě a ani v nově zamýšlené omezené podobě schválit.⁹⁹

3.9. Předběžné projednání návrhu

Predběžné projednání návrhu představuje obdobnou fázi řízení predběžného projednání obžaloby dle ustanovení § 185 a § 186 a násl. trestního řádu. Podobnost lze spatřit zejména v důvodech pro nařízení predběžného projednání obžaloby uvedených ve výše zmíněných ustanoveních, neboť důvody pro predběžné projednání návrhu dohody o vině a trestu uvedených v ustanovení § 314p odst. 1 trestního řádu jsou prakticky totožné.¹⁰⁰ Predběžné projednání návrhu zastává funkci kontrolní a odklonnou, neboť za hlavní účel lze považovat odstranění chyb, vyřešení otázky příslušnosti jiného soudu, zda čin se považuje za trestný čin a nikoliv za správní delikt nebo zdali by trestní stíhání nemělo být zastaveno¹⁰¹. Tento výčet není zdaleka taxativní a ani ustanovení § 314p neobsahuje veškerý výčet důvodů pro predběžné projednání návrhu. Mimo jiné odstavec 1 neobsahuje jako důvod pochybnosti, zdali při sjednávání dohody nedošlo k závažným procesním chybám, které by způsobily neplatnost dohody.

⁹⁹ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3645.

¹⁰⁰ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 824.

¹⁰¹ ŘÍHA, Jiří. § 314p [Predběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3648.

V odstavci prvním nadále chybí jako důvod pro nařízení předběžného projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu skutečnosti odůvodňující zastavení trestního stíhání dle ustanovení § 172 odst. 2 trestního řádu. Absence důvodu spočívá především v tom, že trestní řád uvádí pouze jako okolnosti pro zastavení trestního stíhání uvedené v ustanovení § 172 odst. 1 trestního řádu, avšak dle výkladu ustanovení § 314p odst. 4 lze trestní stíhání zastavit i podle ustanovení § 172 odst. 2 trestního řádu.¹⁰²

Primárně je povinností soudu v případě podání návrhu přezkoumat, zdali je věcně a místně příslušný návrh projednat. Pakliže by nebyl příslušný, nemůže ze své pozice nadále činit další úkony směřující k projednání daného návrhu. V rámci přezkumu své příslušnosti není soud vázán právní kvalifikací skutku, kterou takto učinil státní zástupce v podaném návrhu. Zde lze spatřovat rozdíl oproti samotnému schvalování dohody o vině a trestu ku příkladu ve veřejném zasedání, kdy již je soud plně touto kvalifikací vázán a sám ze své pozice nemůže nikterak právní kvalifikaci měnit.¹⁰³

Pokud však by byla věc soudu přikázána nadřízeným soudem, pak soud přezkoumává příslušnost pouze za předpokladu, že se mezitím podstatně změnil skutkový stav.

Obecně vzato platí, že pro projednání návrhu bude typicky příslušný okresní soud nebo krajský soud v závislosti na kategorizaci trestného činu a jeho kvalifikací a nadále v jehož obvodu byl trestný čin spáchán.¹⁰⁴

Pakliže soud dospěje k názoru, že státní zástupce chybně skutek právně kvalifikoval, a to tak, že skutek naplňuje znaky přestupku, jiného správního deliktu či kárného provinění, nařídí dle ustanovení § 171 odst. 1 trestního řádu předběžné projednání návrhu z důvodu postoupení věci. Tento postup lze použít pouze za předpokladu, že skutečnosti plynoucí ze spisu či jiného objasnění skutkových

¹⁰² ŘÍHA, Jiří. § 314p [Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3649.

¹⁰³ ŘÍHA, Jiří. § 314p [Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3650.

¹⁰⁴ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 824.

okolností případu poukazují na to, že daný čin není trestným činem. Pokud by ze strany soudu panovala nejasnost ohledně daného posouzení skutku, má soud následující možnosti. Na základě předběžného projednání návrhu může skrze provedením důkazů dané pochybnosti rozptýlit a poté rozhodnout o nařízení veřejného zasedání či postoupení věci dle ustanovení § 314r trestního řádu.¹⁰⁵ Pokud však nadále pochybnosti přetrvávají, může předseda senátu dle ustanovení § 314o odst. 1 písm. b) nebo senát dle ustanovení § 314p odst. 3 písm. f) rozhodnout o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu z důvodu závažných skutkových nejasností.¹⁰⁶

Za další příkladný důvod lze považovat nesprávné či nedostatečné objasnění základních skutkových okolností charakterizujících daný trestný čin. V tomto případě je nutno brát v potaz, že dohoda spadá pod nestandardní režim zvaný odklon, kde je mírná tolerance nedůrazu charakteristiky skutkových okolností tolerována.¹⁰⁷

Dalšími důvody pro nařízení předběžného projednání návrhu na schválení dohody o vině trestu jsou ty, stejně jako v případě obžaloby, pro které má být trestní stíhání zastaveno dle ustanovení § 172 odst. 1 nebo přerušeno dle ustanovení § 173 odst. 1 či podmíněně zastaveno dle ustanovení § 307, nebo pro které má být schváleno narovnání dle § 309 vše trestního řádu. Jedná se o alternativy standardního řízení, které odborná publikace nazývá odklony.¹⁰⁸ Zákodárce ve své důvodové zprávě uvádí, že pokud jsou dány důvody pro podmíněně zastavení či schválení narovnání, jejich aplikace má přednost před užitím dohody o vině a trestu. Následně předseda senátu může nařídit veřejné či neveřejné zasedání k rozhodnutí o užití výše zmíněných odklonů.¹⁰⁹

¹⁰⁵ ŘÍHA, Jiří. § 314p [Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3649.

¹⁰⁶ ŘÍHA, Jiří. § 314p [Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3650.

¹⁰⁷ ŘÍHA, Jiří. § 314p [Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3649.

¹⁰⁸ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 825.

¹⁰⁹ ŘÍHA, Jiří. § 314p [Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3652.

Důvody zastavení či přerušování trestního stíhání zkoumá předseda senátu dle § 172 odst. 1 a § 173 odst. 1. Pokud jsou dané okolnosti známy již v době podání návrhu na schválení dohody o vině a trestu, měl by v tomto případě sám státní zástupce trestní stíhání zastavit či přerušit, nebo samotný návrh nepodávat. V případě, kdy dané okolnosti nastanou až po podání návrhu na schválení dohody o vině a trestu, nařídí předseda senátu předběžné projednání tohoto návrhu.¹¹⁰ Po nařízení předběžného projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu z důvodu v tomto odstavci uvedených soud předpokládá, že pro takový postup jsou dané skutečnosti dodatečně objasněny včetně všech rozptýlených pochybností. Pokud však nadále pochybnosti přetrvávají, soud může uvedené pochybnosti odstranit použitím opatření či provedením určitého důkazu. V rámci veřejného zasedání, která předseda senátu nařídil z důvodu předběžného projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu. V případě, kdy je třeba pro odstranění určitých nejasností užití rozsáhlého dokazování, které nemůže provádět soud za účelem vydání žádoucího rozhodnutí, nebylo by účelné v řízení pokračovat. Na rozdíl od situace po podání obžaloby zákonodárce neumožňuje věc vrátit k došetření dle ustanovení § 188 odst. 1 písm. e). V této situaci je nucen soud daný návrh dle ustanovení § 314o odst. 1 písm. b) nebo dle § 314p odst. 3 písm. f) oboje trestního řádu odmítnout.

Dle mého názoru by však odmítnutí z důvodů výše uvedených mělo přicházet v úvahu zřídkakdy, jelikož odmítnutí nekoresponduje se samotnou podstatou účelu dohody o vině a trestu, který má znázorňovat zjednodušení a zefektivnění trestního řízení zejména v právně a skutkově náročných věcech. Dohoda o vině a trestu ve své podstatě funguje jako určitá pomoc soudům, díky níž soudy nemusejí provádět složité dokazování a vyhledávání jiných zajišťovacích opatření, a to výměnou za mírnější postup vůči obviněnému. Pokud by se hojně využívalo odmítnutí z důvodu pochybností o skutkovém stavu, ztratil by se zásadně význam aplikace této dohody.

Pro předběžné projednání návrhu schválení dohody o vině a trestu nařídí předseda senátu neveřejné zasedání, které je typickou formou jednání soudu

¹¹⁰ ŘÍHA, Jirí. § 314p [Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3649.

v rámci předběžného projednání návrhu dohody o vině a trestu. Předseda senátu nařídí neveřejné zasedání v momentě, kdy předseda senátu nepovažuje za potřebné provést určitý důkaz, například výslech svědka či obviněného. Trestní řád připouští i formu jednání veřejného zasedání. Veřejné zasedání nařídí předseda senátu za podmínky, považuje-li za potřebné dle povahy věci vyslechnout strany řízení před vydáním rozhodnutí. Veřejné zasedání, potažmo dokazování v něm učiněné, by však nemělo nahrazovat činnost státního zástupce například v provádění rozsáhlého dokazování či provádění úkonů, které měly být provedeny v přípravném řízení.¹¹¹

V zákoně však průběh předběžného projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu není zakotven. Pro lze tedy analogicky aplikovat ustanovení § 232 a násl. a § 240 a násl. týkající se veřejného a neveřejného zasedání, která se aplikují v případě předběžného projednání obžaloby. Návrh dohody se přezkoumá na základě vyšetřovacího trestního spisu. Míra přezkumu důkazního materiálu je nižší než v případě přezkumu obžaloby, jelikož soudu stačí taková míra důkazů, které poukazují na to, že se stal skutek a že daný skutek je trestným činem, který spáchal dotyčný obviněný.¹¹²

Následně po předběžném projednání návrhu dohody o vině a trestu lze z pozice soudu rozhodnout způsoby uvedenými v odstavci 3 a 4 § 314p trestního řádu. Jestliže soud neshledá důvody pro rozhodnutí obsaženém v odstavci 3 a 4, nařídí předseda senátu veřejné zasedání k projednání daného návrhu.¹¹³

V případě, kdy státní zástupce vezme zpět návrh na schválení dohody o vině a trestu, vrací se věc zpátky do přípravného řízení, aniž by o tom soud jakkoliv rozhodoval. Ve chvíli, kdy soud již učiní rozhodnutí popsané v odstavci 3 nebo 4 §314p trestního řádu, lze z pozice státního zástupce vzít návrh na schválení dohody o vině a trestu zpět do doby, než dané rozhodnutí nabude právní moci. Výsledek předběžného projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu se pro svoji

¹¹¹ ŘÍHA, Jiří. § 314p [Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3649.

¹¹² KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). S. 817–844.

¹¹³ ŘÍHA, Jiří. § 314p [Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3656.

povahu považuje za rozhodnutí ve věci samé. Své rozhodnutí soud zásadně opírá o obsah návrhu na schválení dohody o vině a trestu, jakož i dalších příložených dokumentů.¹¹⁴

Na základě ustanovení § 314p odst. 3 písm. a) trestního řádu lze z pozice soudu vydat rozhodnutí, ve kterém se soud domnívá, že není ve věci příslušný rozhodnout o návrhu na schválení dohody o vině a trestu a že dle zásad uvedených v ustanovení § 16 a násl. trestního řádu je dána příslušnost jiného soudu. Soud posléze rozhodne o předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti soudu, který je nejbližše společně nadřízen jemu a soudu, jenž je podle něj příslušný. Soud v tomto případě rozhodne formou usnesení, proti kterému nelze podat stížnost.¹¹⁵

Pakliže soud dospěje k názoru, že skutek není trestným činem a vykazuje známky přestupku či jiného správního deliktu nebo kárného provinění, rozhodne usnesením o postoupení věci jinému orgánu v souladu s ustanovením § 314p odst. 3 písm. b) trestního řádu. Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.¹¹⁶ Soud vydá toto rozhodnutí v případě, kdy je dostatečně prokázán skutkový stav, podle něžž je možno usoudit, že daný skutek se neposuzuje jako trestný čin. De facto dochází k jinému posouzení soudem, než které provedl státní zástupce. K tomuto rozlišenému posouzení může dojít za předpokladu, že vyhledané a zajištěné důkazy v přípravném řízení dostatečně prokazují, že se daný skutek stal, spáchal jej dotyčný obviněný. Pokud by v řízení převládala značná pochybení, nelze uvažovat o jiném postupu než odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu.

Pokud by soud vydal rozhodnutí dle písmene b), nemusí v něm uvádět příslušnou právní kvalifikaci přestupku, jiného správního deliktu nebo kárného provinění. Správní orgán příslušný v dané věci není názorem soudu v tomto směru nikterak vázán, s výjimkou názoru, že nejde o trestný čin. Soud v tomto druhu rozhodnutí obligatorně uvede, o jaký skutek se jedná, a to uvedením místa, času

¹¹⁴ DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní řád: komentář*. Vyd. 7. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). S. 817–844.

¹¹⁵ ŘÍHA, Jirí. § 314p [Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3656.

¹¹⁶ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 827.

a způsobu jeho spáchání, a uvede další skutečnosti tak, aby byl nezaměnitelný s jiným skutkem.¹¹⁷

Rozhodnutí podle písmene c) vydá soud v případě, kdy dospěje k závěru, že je dán některý z důvodů uvedených v ustanovení § 172 odst. 1 trestního řádu. Tyto důvody mohly nastat již v době, kdy státní zástupce podal návrh na schválení dohody o vině a trestu. V tomto případě měl státní zástupce sám řízení zastavit. Soud toto rozhodnutí vydá obligatorně, pokud je naplněn některý z důvodů uvedených v písmeně c) na rozdíl od případů, které jsou uvedeny v ustanovení § 172 odst. 2. Soud dospěje na základě vyšetřujícího trestního spisu k závěru, že skutek není trestným činem či se vůbec nestal, že není důvod pro postoupení věci, že skutek nespáchal obviněný, že je trestní stíhání nepřijatelné, že obviněný nebyl v době činu pro nepřičetnost trestně odpovědný nebo že trestnost činu zanikla.¹¹⁸

Soud je povinen usnesením přerušit trestní stíhání, jsou-li naplněny podmínky uvedené v ustanovení § 173 odst. 1 trestního řádu. V tomto případě lze hovořit o typu rozhodnutí uvedeném pod písmenem d). Soud v rámci projednání nezkontroluje, zdali tyto podmínky nastaly v době podání návrhu či až po jeho podání. Komentářová literatura uvádí příklady odůvodňující přerušování trestního stíhání, mezi něž lze řadit například pokud obviněný není v důsledku duševní choroby schopen chápat smysl trestního stíhání či je-li obviněný dočasně vyňat z působnosti orgánů činných v trestním řízení.¹¹⁹ Proti tomuto typu usnesení je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek.

Pakliže soud dospěje názoru, že existují skutečnosti odůvodňující podmíněné zastavení trestního stíhání dle ustanovení § 307 trestního řádu nebo pro schválení narovnání dle ustanovení § 309 trestního řádu, může soud na základě určité přednosti a preference užít tyto formy odklonů namísto sjednání dohody o vině a trestu z důvodu přívětivějšího postupu vůči obviněnému. Rozhodnutí má

¹¹⁷ ŘÍHA, Jiří. § 314p [Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3656.

¹¹⁸ ŘÍHA, Jiří. § 314p [Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3658.

¹¹⁹ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 827.

opět podobu usnesení, proti kterému je přípustná stížnost, jenž má odkladný účinek, na rozdíl v případě usnesení dle písmene d). Zároveň může tuto stížnost podat i osoba poškozená dle ustanovení § 314p odst. 5 trestního řádu.¹²⁰

Rozhodnutí podle písmene f) navazuje na odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu po předběžném projednání takového návrhu, pokud soud dospěje k názoru, že jsou naplněny okolnosti dle ustanovení § 314r odst. 2. Komentářová literatura mezi uvedené okolnosti podmiňující odmítnutí návrhu řadí například závažné porušení práv obviněného při sjednávání dohody o vině a trestu či zjevnou nepřiměřenost z hlediska druhu a výše trestu. Obdobně jako ve výše zmíněných typech rozhodnutí má toto též formu usnesení, proti kterému je přípustná stížnost s odkladným účinkem.¹²¹

3.10. Veřejné zasedání

Již název kapitoly napovídá, že půjde o zvláštnost v podobě názvu řízení, ve kterém se schvaluje daná dohoda o vině a trestu, neboť dohoda o vině a trestu, pokud splní veškeré náležitosti podrobně přezkoumané ve výše uvedených řízeních se schvaluje ve veřejném zasedání. Tento postup představuje změnu od klasického způsobu vydání rozsudku v hlavním líčení, kterou lze nazvat odklon. Pokud tedy nedojde dle výše zmíněných důvodů k odmítnutí návrhu, nařídí předseda senátu, respektive samosoudce, veřejné zasedání, ve kterém následně vydá závazné rozhodnutí.¹²²

Pokud není dán zvláštní důvod konání neveřejného zasedání dle ustanovení § 314r odst. 5 trestního řádu, jednání se odehrává ve formě veřejného zasedání. Z pozice soudu je nejprve nutno předvolat obviněného a zároveň mu doručit dané předvolání do vlastních rukou, přičemž je vyloučeno náhradní doručení. Fikce doručení nastává ve chvíli, kdy obvinění odmítne dané předvolání bez udání důvodu. Pokud nelze jinou cestou dosáhnout přítomnosti obviněného, zákon

¹²⁰ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 828.

¹²¹ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 828.

¹²² KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 831.

připouští užití zajišťovacích opatření. Mezi zajišťovací opatření lze řadit pořádkovou pokutu či příkaz k zatčení.¹²³

Je-li nemožné doručení předvolání obviněnému, lze tuto skutečnost považovat za důvod pro přerušování trestního stíhání dle ustanovení § 314r odst. 5 trestního řádu. Pokud se vede trestní stíhání proti právnické osobě, předvolává se fyzická osoba oprávněná za právnickou osobu jednat a v dané věci činit úkony dle § 34 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob.¹²⁴

Spolu s předvoláním se doručuje osobě obviněné i návrh na schválení dohody o vině a trestu, který taktéž lze doručit pouze do vlastních rukou bez možnosti náhradního doručení. Zákon nadále stanovuje povinnost vyrozumět o veřejném zasedání obhájce za předpokladu zvolení či ustanovení, dále státního zástupce a osobou poškozenou. Poškozený se předvolává i bez ohledu na to, zdali se připojil s nárokem na náhradu škody, nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení. Existuje však situace, za které poškozený vyrozumíván nebude, a to v souvislosti s ustanovením § 43 odst. 4 trestního řádu, podle nějž se poškozený vzdal svých procesních práv.¹²⁵

Ze zásad uplatnění dohody je patrné, že dohodu nelze aplikovat v případě mladistvých do 18 let. Avšak existují případy, kdy OSPOD nadále působí v rámci trestního řízení. Mezi tyto případy řadíme osoby, které dovršily věku 18 let a jsou blízkého věku mladistvých, a proto lze OSPOD považovat za další orgán, který by se měl o daném řízení vyrozumívát.¹²⁶

OSPOD se tedy nadále nezúčastňuje obligatorně úkonů trestního stíhání až po dovršení devatenáctého roku věku dle ustanovení § 73 odst. 2 zákona o soudnictví ve věcech mládeže.¹²⁷ Na základě výše uvedeného je tedy zapotřebí,

¹²³ ŘÍHA, Jiří. § 314q [Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3666.

¹²⁴ ŘÍHA, Jiří. § 314q [Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3666.

¹²⁵ ŘÍHA, Jiří. § 314q [Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3666.

¹²⁶ ŘÍHA, Jiří. § 314q [Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3666.

¹²⁷ ŘÍHA, Jiří. § 314q [Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3666.

pokud se koná veřejné zasedání za účelem schválení návrhu dohody o vině a trestu s osobou obviněnou, která dovršila osmnáctého roku věku, ale zároveň není starší devatenácti let, vyrozumět OSPOD dle ustanovení § 64 odst. 2 zákona o soudnictví ve věcech mládeže.¹²⁸

Nadále si lze představit vyrozumívání zákonných zástupců obviněného či poškozeného, na příklad z důvodu, že byli zbaveni způsobilosti k právním úkonům, neboť dohodu o vině a trestu lze s jednat i s osobou omezenou ve svéprávnosti při zachování obecného požadavku nutno obhajoby podle § 36 odst. 1 písm. b) trestního řádu. Za důležitou součást předvolání i vyrozumění lze považovat uvedení přesného místa a dobu konání veřejného zasedání. Dobu stanoví soud s ohledem na ustanovení § 233 odst. 2 trestního řádu. V rámci tohoto ustanovení musí být zachována pětidenní lhůta k přípravě u obviněného, u jeho obhájce a v neposlední řadě i u státního zástupce. Z pohledu právního by pětidenní lhůta měla být zachována i u osoby poškozené, jelikož poškozený může být výsledkem veřejného zasedání do jisté míry dotčen na svých právech.

V případě, že je obviněný stíhán vazebně, musí být v rámci veřejného zasedání rozhodnuto o dalším trvání vazby dle ustanovení § 72 odst. 3 trestního řádu. Soud stanoví termín veřejného zasedání tak, aby zároveň byla zachována lhůta pro rozhodnutí o dalším trvání vazby. Z nauky a odborné literatury lze tedy s jistotou říci, že termín konání veřejného zasedání musí být určen co nejpřesněji s ohledem na stanovení jeho počátku v minutách a hodinách. Za místo jednání se považuje jednací místnost v sídle soudu, kde má probíhat dané veřejné zasedání.

Za výjimečných okolností lze uvažovat o jiném místě konání veřejného zasedání než v prostorách daného soudu.¹²⁹

Zákon stanoví i povinnou účast soudního aparátu v rámci veřejného zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Za povinný soudní aparát lze považovat senát, respektive samosoudce, a zapisovatele. Za osobu zapisovatele

¹²⁸ ŘÍHA, Jiří. § 314q [Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3666.

¹²⁹ ŘÍHA, Jiří. § 314q [Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3666.

lze považovat protokolujícího úředníka za podmínky, že pořizuje protokol o průběhu veřejného zasedání dle zvukového záznamu, nebo vyššího soudního úředníka dle ustanovení § 55b trestního řádu.

Zákon nadále výslovně uvádí povinnou účast na veřejném zasedání obviněného a státního zástupce dle ustanovení § 314q odst. 1 trestního řádu. Otázkou zůstává, zdali lze vést řízení bez účasti poškozeného. Dle odborných názorů není potřeba účast osoby poškozené na veřejném zasedání. Za předpokladu, že je dán důvod nutno obhajoby, se účast obhájce na veřejném zasedání zásadně vyžaduje. Přestože zákon výslovně nestanovuje účast obhájce na veřejném zasedání, došlo by však jeho absencí k popření smyslu a účelu nutno obhajoby jako základního principu trestního řízení.

Z podstaty účelu dohody o vině a trestu není možno veřejné zasedání bez přítomnosti obviněného provést. Pakliže se obviněný nedostaví na základě předvolání, ve kterém jej soud upozornil v případě nesplnění na razantnější zajišťovací prostředky, lze jeho přítomnost vynutit předvedením či pořádkovou pokutou. Krajně lze využít i instituty příkazu k zatčení či vazebního stíhání, leč zastávám názor, že je v zájmu obviněného, který se na dané podobě dohody významně podílel, dostavit se dobrovolně k veřejnému zasedání. Donucovací prostředky proti obhájci a státnímu zástupci jsou do značné míry odlišné a omezené než v případě proti obviněnému. Dosáhnout přítomnosti státního zástupce či obhájce lze postupem uvedeným v ustanovení § 66 odst. 3 trestního řádu. V nejzazším možném případě lze postupem uvedeným v ustanovení § 37a odst. 1 písm. b) vyloučit zvoleného obhájce a dle § 40a odst. 1 trestního řádu vyloučit obhájce ustanoveného za předpokladu, že se opakovaně nedostaví k patřičnému úkonu či jednání.¹³⁰

Před samotným zahájením veřejného zasedání nejprve předseda senátu vyzve strany ke vstupu do jednací místnosti prostřednictvím technického zařízení a zároveň sdělí, ve které věci bude dané řízení konáno. Následně zjistí přítomnost osob, které byly o řízení řádně předvolány či vyrozuměny a zároveň ověří jejich

¹³⁰ ŘÍHA, Jiří. § 314q [Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3668.

totožnost. Obligatoční součástí zůstává povinnost předsedy senátu vznést dotaz, zdali byla lhůta k přípravě zachována či zda případně souhlasí s jejím zkrácením. V případě, jak již bylo zmíněno, že se nedostaví k veřejnému zasedání potřebné osoby, soud jednání odročí. Po zahájení veřejného zasedání předseda senátu vyzve státního zástupce k přednesení návrhu na schválení dohody o vině a trestu dle ustanovení §314q odst. 2 trestního řádu. Státní zástupce by měl v rámci přednesu daného návrhu mimo jiné navrhnout schválení návrhu dohody a následně označit dotyčného obviněného spolu s navrhovaným trestem či ochranným opatřením. Dále by z pozice státního zástupce mělo zaznít označení skutku a trestného činu, kterého se obviněný dopustil, a v neposlední řadě pronést výrok o náhradě škody, nemajetkové újmy nebo o vydání bezdůvodného obohacení.

Po přednesu návrhu státního zástupce následuje vyjádření obviněného. Posléze dochází k doplňujícím otázkám předsedy senátu směřujícím k osobě obviněné, zdali rozumí sjednané dohodě, zda neučinil své prohlášení o skutku pod nátlakem a zda je srozuměn s důsledky sjednané dohody dle ustanovení § 314q odst. 3 trestního řádu. V případě, že se jednání zúčastní poškozený, vyzve jej předseda senátu následně k vyjádření k danému návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Účelem slyšení poškozeného je především možnost domáhat se včasného a řádného uplatnění jeho nároku dle ustanovení § 314r odst. 4 trestního řádu za předpokladu, že uplatnil svůj nárok dle ustanovení § 175a odst. 2 trestního řádu.¹³¹ Pokud však existuje skutečnost, že v dohodě o vině a trestu nebyla sjednána povinnost o náhradě škody, nemajetkové újmy či bezdůvodného obohacení, může následně poškozený požadovat, aby soud v rámci veřejného zasedání rozhodl o jeho nároku, se kterým se včas připojil k trestnímu řízení.

Po přednesu návrhu nedochází, jako v případě obžaloby, k fázi dokazování. Existuje však možnost z důvodu ověření některých skutečností vyslechnout obviněného či opatřit vysvětlení jiných osob dle ustanovení § 314q odst. 5 trestního řádu.

¹³¹ ŘÍHA, Jiří. § 314q [Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3668.

Následně dochází k závěrečné fázi veřejného zasedání, ve kterém ve smyslu ustanovení § 235 odst. 3 trestního řádu udělí stranám prostor ke konečným návrhům. Pořadí přednesu konečných návrhů je zachováno stejně jako v případě obžaloby. Nejprve přednese konečný návrh státní zástupce, posléze poškozený, poté obhájce a v konečném pořadí obviněný. Pokud se veřejného zasedání účastní i zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, svůj konečný návrh přednese po obviněném dle ustanovení § 64 odst. 3 písm. b) zákona o soudnictví ve věcech mládeže. Obdobně jako v případě obžaloby po přednesení konečných návrhů přísluší obviněnému právo posledního slova, při kterém nesmí být přerušeno žádnou doplňující otázkou ze stran řízení dle ustanovení § 217 trestního řádu.¹³²

Pakliže proběhnou výše zmíněné úkony, soud se následně odebere k poradě za účelem usnesení se na výsledku veřejného zasedání. Po skončení porady soud veřejně vyhlásí rozhodnutí, a to rozsudek v souladu s ustanovením § 314r odst. 4 trestního řádu nebo usnesení v souladu s ustanovením § 314r odst. 2 či 5 trestního řádu. Soud následně sdělí stručné odůvodnění, v němž krátce podchytí své úvahy a kroky, které ho vedly k danému rozhodnutí, a následně poučení o opravných prostředcích. Následně se od stran řízení očekává sdělení, zda podávají opravný prostředek, či se tohoto práva vzdávají, popřípadě si ponechávají lhůtu k jeho podání. V případě již existujícího písemného vyhotovení rozhodnutí jej soud doručí dotyčným stranám. Následně předseda senátu ukončí veřejné zasedání.

3.11. Rozhodnutí o neschválení či schválení návrhu dohody o vině a trestu

Soud zpravidla rozhoduje ve formě veřejného zasedání za předpokladu, že již tak neurčil v předchozích fázích řízení. V souladu s ustanovením § 314r trestního řádu může soud ve veřejném zasedání rozhodnout následujícími způsoby:

- a) Soud schválí dohodu o vině a trestu v souladu s předloženým návrhem dotyčné dohody a rozhodne odsuzujícím rozsudkem dle ustanovení § 314r odst. 4 trestního řádu.

¹³² ŘÍHA, Jiří. § 314q [Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3668.

- b) Soud usnesením neschválí dohodu o vině a trestu v souladu s ustanovením § 314r odst. 2 trestního řádu a věc vrátí do přípravného řízení.
- c) Soud sdělí své výhrady ke znění dohody o vině a trestu s tím, že v této podobě ji odmítá schválit. Následně stanoví lhůtu státnímu zástupci a obviněnému k vyhotovení nového znění dohody v závislosti na sdělených výhradách.
- d) Soud učiní rozhodnutí v podobě postoupení věci, zastavení trestního stíhání, přerušování trestního stíhání, podmíněném zastavení trestního stíhání nebo o schválení narovnání za předpokladu, že jsou dány podmínky dle ustanovení § 314r odst. 5 trestního řádu.¹³³

Nutno dodat, že mimo vázanost soudu daným návrhem co do kvalifikace skutku, trestu a ochranného opatření je nadále značně vázán i dohodnutým nárokem poškozeného. Lze tedy považovat, že soud rozhoduje o nároku na náhradu škody či nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení v zásadě v souladu s rozsahem odpovídajícím dané dohodě dle ustanovení § 314r odst. 1 trestního řádu.

Pakliže soud dospěje k názoru, že daná dohoda je ve zjevném rozporu s trestním řádem či zatížená mnohočetnými procesními vadami, může na základě zákona postupovat dvěma způsoby. První způsob zavdává soudu možnost dohodu neschválit a věc vrátit do přípravného řízení, nebo postupovat konstruktivně v podobě vnesení výhrad a následně stanovit lhůtu státnímu zástupci a obviněnému sloužící ke sjednání dohody nové v souladu se sdělenými výhradami za předpokladu, že nelze vady odstranit během probíhajícího řízení. Za předpokladu, že státní zástupce nepředloží ve stanové lhůtě novou dohodu, vrátí soud věc obligatorně do fáze přípravného řízení dle ustanovení § 314r odst. 2.¹³⁴ Nesprávnost či nepřiměřenost se skutkovým stavem lze chápat v tom smyslu, že pro sjednání dohody o vině a trestu nenastaly potřebné podmínky v závislosti na výsledcích plynoucích z vyšetřování. Ku příkladu tyto výsledky zásadně neprokázaly, že uvedený skutek splňuje znaky skutkové podstaty trestného činu či

¹³³ ŘÍHA, Jiří. § 314r [Rozhodnutí o neschválení a o schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3677.

¹³⁴ ŘÍHA, Jiří. § 314r [Rozhodnutí o neschválení a o schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3677.

daný skutek nespáchal dotyčný obviněný. Dále lze za znak nesprávnosti považovat chybné či neúplné prohlášení skutku obviněného. Otázkou zůstává, zdali pochybnosti o správnosti skutkových zjištění musí obligatorně znamenat neschválení dané dohody o vině a trestu. Jak již bylo v práci zmíněno, na základě pochybností o správnosti dohody by mělo neschválení dohody docházet za předpokladu, že dané pochybnosti nelze nikterak rozptýlit či vyvrátit. Ostatně smyslem dohody o vině a trestu se považuje fakt, že obviněný se vzdává plnohodnotného dokazování, učiněného leckdy ve zdoluhavém hlavním líčení, výměnou za mírnější následky uskutečněného jednání. Nesprávnost a nepřiměřenost může nadále soud shledat v druhu a výměře trestu, respektive v ochranném opatření. Opět lze zde argumentovat smyslem dohody o vině a trestu, kdy soud by nad účelem trestu neměl uvažovat ve stejné rovině jako v standardním řízení.¹³⁵

Dle mého názoru by soud ve výše uvedeném případě měl zkoumat pouze skutečnost, zdali výše a druh trestu korespondují ze zákonnými ustanoveními a zásadami trestního práva procesního. To samé platí v rámci ochranných opatření.

Za zásadní skutečnost, která odůvodňuje neschválení dohody o vině a trestu, považuje trestní řád zjištění soudu, že na základě dohadovacího řízení a jeho výsledku došlo k závažnému porušení práv obviněného dle ustanovení § 314r odst. 2 trestního řádu. Mezi takto závažná porušení práv lze zařadit bezesporu porušení práva na obhajobu jako základního práva spravedlivého procesu. Ku příkladu lze za porušení práva na obhajobu považovat skutečnosti, že obviněný neměl při sjednávání obhájce či byl na obviněného vyvíjen nepřípustný nátlak týkající se vydání prohlášení spáchání daného skutku.¹³⁶

Zastávám názor, že takto zásadní porušení práv by měl předseda senátu, respektive samosoudce, odhalit již v rovině přezkumu návrhu dohody o vině a trestu

¹³⁵ ŠÁMAL, Pavel, Jan MUSIL a Josef KUCHTA. *Trestní právo procesní*. 4., přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Academia iuris (C.H. Beck).s. 760.

¹³⁶ ŘÍHA, Jiří. § 314r [Rozhodnutí o neschválení a o schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3677.

a následně jej odmítnout. Proto si dovoluji konstatovat, že důvody výše zmíněné budou užívány pro neschválení dohody v rámci veřejného zasedání velmi zřídka.

Za poslední důvod pro neschválení dohody o vině a trestu lze považovat skutečnost, že dohoda je ve zjevném rozporu s rozsahem a náhradou škody nebo nemajetkové újmy či vydání bezdůvodného obohacení dle ustanovení § 314r odst. 2 trestního řádu. K neschválení dojde, pakliže v dohodě zcela absentuje náležitost týkající se povinnosti obviněného nahradit určitou škodu, a to za předpokladu, že na základně šetření došlo ke škodě, bezdůvodnému obohacení či nemajetkové újmě. V opačném případě soud dohodu neschválí, byla-li sjednána výše náhrady ve zcela větším rozsahu, než odpovídá skutečná újma.¹³⁷

Pakliže soud dospěje k závěrům vedoucím k neschválení dohody, vrátí věc na základě usnesení do fáze přípravného řízení. Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek dle ustanovení § 314r odst. 2 trestního řádu. Oprávnění osob k podání stížnosti lze vyvozovat z ustanovení § 142 trestního řádu. Pokud však soud neschválí dohodu, jež byla sjednána po zahájení hlavního líčení, pokračuje se obligatorně na podkladech původní obžaloby v rámci hlavního líčení dle ustanovení § 206b odst. 4 trestního řádu. Podobný postup se aplikuje v rámci dohod sjednaných po předběžném projednání obžaloby.¹³⁸

Jak již bylo zmíněno, pokud soud dospěje k závěru, že dohoda trpí jistými nedostatky, které ale obligatorně nezpůsobují automaticky její neschválení, stanoví státnímu zástupci lhůtu ke sjednání nové dohody, která na základě výhrad soudu již nadále nebude těmito nedostatky disponovat. Jestliže nelze odstranit vady, pochybnosti či jisté nedostatky během probíhajícího řízení, soud na základě ustanovení § 314r odst. 3 trestního řádu odročí veřejné zasedání. Zde lze spatřit i znaky již zmiňované novely, neboť před účinností nebylo možno nedostatky odstranit během probíhajícího řízení a soud musel vždy jednání odročit.¹³⁹ Pakliže státní zástupce nedodá nové znění dohody v rámci stanovené lhůty, soud původní

¹³⁷ ŘÍHA, Jiří. § 314r [Rozhodnutí o neschválení a o schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3680.

¹³⁸ ŘÍHA, Jiří. § 314r [Rozhodnutí o neschválení a o schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3680.

¹³⁹ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). s. 817-844.

verzi neschválí a usnesením vrací věc od přípravného řízení dle ustanovení § 314r odst. 2 trestního řádu.

Pokud soud nedospěje k názoru, že dohoda o vině a trestu trpí nedostatky či zásadními vadami, schválí následovně danou dohodu odsuzujícím rozsudkem. Rozsudek vyhlásí veřejně po skončení jednání, které mu předcházelo. Soud pronese krátké odůvodnění, v němž shrne, kterými názory a podklady se řídil, co ho vedlo k vydání daného rozhodnutí a poučí strany o možnosti podání opravného prostředku. Odsuzující rozsudek zpravidla obsahuje náležitosti obdobné jiným odsuzujícím rozsudkům vyhlášeným v hlavním líčení. Rozdíl tkví především v tom, že soud navíc ve výrokové části uvede výrok o schválení dohody o vině a trestu, popřípadě o ochranném opatření. Výrok musí být v souladu se sjednanou dohodou. Obsažení dotyčného výroku odlišuje odsuzující rozsudky učiněné v hlavním líčení. Soud následně uvede v rozsudku výrok o náhradě škody, nemajetkové újmy nebo o vydání bezdůvodného obohacení obdobně jako v případě rozsudků vydaných v hlavním líčení. Pokud však nedošlo k ujednání výše náhrady škody či újmy, může soud dle ustanovení § 228 trestního řádu nárok obviněného přiznat za předpokladu, že je dotyčná újma spolehlivě prokázána a poškozený svůj nárok uplatnil řádně a včas. Takový postup avšak do jisté míry může znamenat zkrácení práv obviněného ve světle nemožnosti se k dané situaci vyjádřit. Jestliže soud rozhodne o nároku poškozeného na základě důkazů obsažených v trestním spisu dle ustanovení § 228 trestního řádu, měl by předem vyslechnout obviněného tak, aby měl možnost se k uvedeným návrhům a výrokům vyjádřit v rámci zachování práva na spravedlivý proces.¹⁴⁰

Dle ustanovení § 314r odst. 5 trestního řádu lze z pozice soudu rozhodnout taktéž o podmíněném zastavení trestního stíhání, schválení narovnání postoupení věci, zastavení trestního stíhání či přerušení trestního stíhání. Oproti předchozímu řízení obsahuje toto ustanovení rozdílný důvod pro přerušení trestního stíhání, a to na základě skutečnosti, že předvolání k veřejnému zasedání nelze obviněnému

¹⁴⁰ ŘÍHA, Jiří. § 314r [Rozhodnutí o neschválení a o schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3689.

doručit. Své opodstatnění má tento důvod především v zásadě, že bez přítomnosti obviněného nelze konat veřejné zasedání.¹⁴¹

3.12. Dohoda o vině a trestu uzavřena v hlavním líčení

Novela zákona č. 333/2020 Sb., jež byla již několikrát v této práci zmíněna, zakotvila v podobě ustanovení § 206a-206d zajímavou skutečnost, a to možnost sjednat dohodu o vině a trestu i po nařízení hlavního líčení a v jeho průběhu.

Dospěje-li předseda senátu na základě zjištěných skutečností k názoru, že k vzhledem k osobě obžalované a spáchaného skutku se naskýtá možnost uzavřít dohodu o vině a trestu, poučí obžalovaného o možnosti takového postupu a o důsledcích s tím spojených. Posléze předseda senátu zjistí stanovisko zúčastněných stran včetně poškozeného za předpokladu, že je přítomen. Pakliže se strany vyjádří k danému návrhu kladně, předseda senátu jednání na nezbytnou dobu přeruší či odročí za účelem sjednání dohody o vině a trestu. Sjednání dohody o vině a trestu je nadále ponecháno v dikci státního zástupce, přičemž obžalovaný či jeho obhájce může poskytnout podnět pro určité zahájení dohodovacího procesu, který se považuje z pohledu státního zástupce za zcela nezávazný. Dále může vznést podnět pro sjednání dohody soud, leč státní zástupce se k tomuto podnětu může vyjádřit formou nezájmu o užití daného odklonu.¹⁴²

Zákon nikterak nevymezuje dobu pro podání návrhu dohody a trestu během hlavního líčení. Zde nacházím spolu s odbornou veřejností menší pochybení ze strany zákonodárce, jelikož absence vymezení časového úseku může znamenat zneužití institutu dohody ze strany obžalovaného ve smyslu zvolení výhodnějšího postupu s vědomím, že řízení již dle průběžných úkonů, například po provedeném dokazování, poukazuje na vinu obžalovaného.

Jestliže dojde ke sjednání dohody o vině a trestu, pokračuje se následně v hlavním líčení dle ustanovení § 206b odst. 3 trestního řádu. Při sjednávání dohody

¹⁴¹ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). s. 817–844.

¹⁴² TEXL, David. *Dohoda o vině a trestu uzavřená v hlavním líčení – Qui bono?*. Právní prostor [online]. 2021, 2021, 4 [cit. 2023-02-15].

o vině a trestu se použijí ustanovení § 175a trestního řádu, která jsem rozebíral v kapitole 3.5.

Pokud však nedojde ke sjednání dohody o vině a trestu, pokračuje se nadále na podkladech původní obžaloby.¹⁴³ Ke zjištěným faktům v rámci sjednávání dohody se nadále nepřihlíží. Trestní řád nadále obviněnému ukládá možnost po nesjednání dohody prohlásit vinu o spáchání skutku. Obviněný může prohlásit vinu jen o některých skutcích. Prohlášením viny obviněný souhlasí s právní kvalifikací takového skutku. Nadále je ponechána možnost soudu výše zmíněné prohlášení viny přijmout či nikoliv.¹⁴⁴

Dle mého názoru v trestním řádu absentuje úprava týkající se opravného prostředku v případě, kdy soud dohodu o vině a trestu sjednanou po zahájení hlavního líčení odmítne. Dalo by se eventuálně uvažovat o použití analogie ve smyslu ustanovení § 314r odst. 2 trestního řádu, který připouští jako opravný prostředek stížnost, jež má odkladný účinek. Nutno dále podotknout, že neschválením dohody o vině a trestu sjednané po zahájení hlavního líčení, respektive po podání obžaloby, se věc nevrací zpátky do přípravného líčení, ale pokračuje se na podkladech původní obžaloby. Tato problematika bude dále rozebírána v kapitole 4.

Nutno podotknout, že tato možnost byla do trestního řádu zavedena teprve nedávno, a proto je velmi obtížné dohledat judikaturu vyšších soudů, která by výše zmíněnou problematiku více zpřesnila a uvedla řadu pochybností na pravou míru.

¹⁴³ KOCINA, Jan. *Velká novela trestních předpisů: Aktuální otázky dohody o vině a trestu*. Bulletin advokacie, 2020, č. 11, s. 17–19.

¹⁴⁴ KOCINA, Jan. *Velká novela trestních předpisů: Aktuální otázky dohody o vině a trestu*. Bulletin advokacie, 2020, č. 11, s. 17–19.

4. Dohoda o vině a trestu ve světle trestněprávních zásad, judikatury a jiných specifik

Tato kapitola má za cíl především zohlednit veškeré dobídané informace z předešlých kapitol a provést komparaci s trestněprávními zásadami, které mnohdy svým obsahem nekorespondují se základními hodnotami dohody o vině a trestu. Nadále je cílem zohlednit užití dohody o vině a trestu v praxi, zejména ve světle judikatury a v poslední řadě se zmínit o memorandu o součinnosti.

4.1. Quasi konflikty dohody o vině a trestu se zásadami trestního řízení

Počátky dohody o vině a trestu lze nalézt v právní kultuře angloamerického právního systému, který se do jisté míry vyznačuje odlišnostmi především v jednotlivých zásadách, které řízení doprovází. Transformace angloamerického institutu tedy způsobila, že dohoda o vině a trestu se často dostává do quasi konfliktů se zásadami českého trestního práva procesního.

4.1.1. Zásada materiální pravdy

Zásada materiální pravdy se považuje za páteřní zásadu trestního řízení. Ustanovení § 2 odst. 5 trestního řádu říká: Orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí.¹⁴⁵ Lze říci, že tato zásada představuje určitou fúzi pravdy v podání hmotného a procesního práva trestního a dává váhu důslednosti procesnímu právu při nacházení ochrany práva hmotného. Termín materiální pravda lze chápat jako označení pro odchylný stav vyjádřený pojmem formální pravda. V trestním řízení se nelze spokojit s tím, co strany jako pravdu uznávají

¹⁴⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*: podle stavu k 1. 1. 2022. 6. Praha: Leges, 2021, s. 155. Student (Leges).

a které skutečnosti předloží soudu k rozhodnutí. Soud musí vycházet ze zjištění skutečného děje, ze správných faktů.¹⁴⁶

Podstata zásady spočívá především v nalezení skutkového stavu věci dostupnými prostředky. Souslovím „dostupnými prostředky“ lze rozumět korektiv, který do jisté míry omezuje rozsah zásady materiální pravdy. Z povahy zásady mají orgány činné v trestním řízení za úkol nalézt pomocí důkazních prostředků téměř stoprocentní pravdu, která potvrdí vinu či nevinu dotčené osoby. Tyto orgány jsou ve svém nalézání omezeny pravidly souvisejícími s rozvojem lidských práv a základních svobod, které v určitých momentech značně ztěžují domáhání se této pravdy.

Zachování hodnot této zásady vychází především z předpokladu, že státní zástupce v dohodovacím řízení přistoupí na návrh dohody pouze tehdy, kdy výsledky vyšetřování prokazují skutkové podstaty trestného činu. Dle názorů akademiků by měla být míra jistoty vyšetřování v případě uzavření dohody vyšší, než je potřeba pro podání obžaloby soudu. Státní zástupce musí zhodnotit výsledky vyplývající z vyšetřovací fáze policejním orgánem a rozhodnout dle míry jednoznačnosti, zdali uzavřít dohodu či v případě, kdy by stav šetření poukazoval jak na vinu i nevinu obviněného, podat obžalobu.

Rozpor mezi zásadou a dohodou tkví především v absenci dokazování v řízení před soudem. Tím je zásadně oslabena jistota správnosti důkazů, které potvrzují vinu či nevinu obviněného.

Blokaci pro zachování zásady materiální pravdy zde představuje ustanovení § 314r odst. 2 trestního řádu, podle kterého soud dohodu o vině a trestu neschválí (obligatorní postup), je-li nesprávná nebo nepřiměřená z hlediska souladu se zjištěným skutkovým stavem nebo z hlediska druhu a výše navrženého trestu, příp. ochranného opatření, nebo nesprávná z hlediska rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, anebo zjistí-

¹⁴⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*: podle stavu k 1. 1. 2022. 6. Praha: Leges, 2021, s. 156. Student (Leges).

li, že došlo k závažnému porušení práv obviněného při sjednávání dohody o vině a trestu.¹⁴⁷

4.1.2. Zásada presumpce nevinny

Za další stěžejní zásadu lze považovat zásadu presumpce nevinny, která se do jisté míry pojí s výše popsanou zásadou materiální pravdy. Definicí lze nalézt taktéž v ustanovení § 2 odst. 2 trestního řádu. Otázkou je, v jaké míře je znění zásady v souladu s prohlášením skutku obviněného, které je obligatorní součástí dohody. Doktorka Beranová¹⁴⁸ uvádí ve své publikaci odpověď na výše položenou otázku formou judikatury Evropského soudu pro lidská práva, konkrétně ve věci Lutz vs. Německo,¹⁴⁹ ze které vyplývá názor, že obviněný může s touto zásadou volně disponovat. V doznání viny se obviněný vzdává právě tohoto práva. Nás ale zajímá úkon prohlášení, který de facto neznamená doznání viny, ale pouze tím prohlašuje, že spáchal skutek, pro který je stíhán.

Dle mého názoru rozpor zásady s dohodou nacházím v aspektu požadavku orgánu činných v trestním řízení hledět na obviněného jako nevinného a postupovat nestranně. Ustanovení § 175a odst. 7 trestního řádu popisuje procesní situaci, kdy ze strany státního zástupce či obviněného nedojde ke schválení dohody. V tomto případě je procesním následkem je, že k prohlášení skutku obviněného se v další fázi řízení nepřihlíží. Obviněný může v tomto spatřovat pochybnosti v požadavku nestrannosti v případě podání obžaloby z důvodu neschválení dohody, jelikož soudce již bere na vědomí, že došlo k prohlášení o spáchání skutku.¹⁵⁰

4.1.3. Zásada volného hodnocení důkazů

S názorem výše uvedeným se pojí i rozpor se zásadou volného hodnocení důkazů vyjádřenou v § 2 odst. 6 trestního řádu: „*Orgány činné v trestním řízení*

¹⁴⁷ MULÁK, Jiří, PROVAZNÍK, Jan. *Dopady novely trestního řádu provedené zákonem č. 333/2020 Sb. na základní zásady trestního řízení*. Bulletin advokacie, 2021, č. 11, s. 37-46.

¹⁴⁸ BERANOVÁ, Andrea. *Dohoda o vině a trestu z pohledu práva na spravedlivý proces*. In: JELÍNEK, Jiří, a kol. *Ochrana základních práv a svobod v trestním řízení*, Praha: Leges, 2020, s. 237.

¹⁴⁹ Rozhodnutí ESLP ze dne 25.8.1987, č. 9912/82, ve věci Lutz proti Německu.

¹⁵⁰ BERANOVÁ, Andrea. *Dohoda o vině a trestu z pohledu práva na spravedlivý proces*. In: JELÍNEK, Jiří, a kol. *Ochrana základních práv a svobod v trestním řízení*, Praha: Leges, 2020, s. 238.

*hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.*¹⁵¹ Tato zásada se v nejširším pohledu uplatní především ve stádiu hlavního líčení za předpokladu, že všechny potřebné důkazy byly soudem provedeny. Rozpor shledávám především v provádění důkazů v přípravném řízení státním zástupcem, kterými následně podkládá soudu skutkový stav. Jak jsem již zmínil, hodnocení důkazů probíhá v největší míře především ve stádiu před soudem. Uplatněním dohody přichází obviněný o možnost hodnocení důkazů soudem, který považují za důslednější než v případě státního zástupce.

Za zmínku nadále stojí zásady ústnosti a bezprostřednosti. Z odborných publikací je více než patrné, že tyto dvě zásady nepochybně ovlivňují standardní řízení před soudem, které je ústní a veškeré úkony se uskutečňují bezprostředně před soudním aparátem. Avšak i zde dohoda o vině a trestu nespĺňuje požadavky zmíněných zásad a to především z důvodu, že soud má k dispozici spisový materiál, ze kterého nadále v rámci hodnocení vychází. Částečné zachování atributů těchto zásad lze spatřit především v procesu schvalování, které probíhá ústními přednesy dotyčných subjektů řízení.¹⁵²

4.1.4. Zásada veřejnosti

K této zásadě ve spojitosti s dohodou krátce. Dohodovací řízení se nekoná při účasti veřejnosti. Veřejnost je připuštěna v posledním stádiu dohody, a to při schvalování dohody soudem v rámci veřejného zasedání, přičemž rozsudek vyhlásí ze zákona též veřejně.

4.1.5. Právo na spravedlivý proces z pohledu Evropského soudu pro lidská práva

Stěžejní zásadu pro trestní řízení představuje právo na spravedlivý proces, které je vyjádřeno v čl. 6 Evropské úmluvy o lidských právech. Spektrum zásad,

¹⁵¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*: podle stavu k 1. 1. 2022. 6. Praha: Leges, 2021, s. 163. Student (Leges).

¹⁵² BERANOVÁ, Andrea. *Dohoda o vině a trestu z pohledu práva na spravedlivý proces*. In: JELÍNEK, Jiří, a kol. *Ochrana základních práv a svobod v trestním řízení*, Praha: Leges, 2020, s. 238.

kteře pod sebou toto právo skrývá, lze nalézt v trestním řízení především v podobě ochrany obviněného před nástroji, kterým čelí. Právo na spravedlivý proces se uplatňuje zpravidla po celou dobu řízení a otázkou zůstává, zdali sjednáním dohody nedochází k přímému rozporu se stěžejní myšlenkou výše zmíněného práva. Doktorka Beranová ve své knižní publikaci odkazuje především na judikaturu ESLP, konkrétně na případ Scoppola vs. Itálie.¹⁵³ Po přečtení stěžejních myšlenek daného rozsudku lze dospět k názoru, že dohoda není v rozporu s čl. 6 Evropské úmluvy o lidských právech z důvodu, že obviněnému není tímto ustanovením zakázáno vzdát se svých procesních práv. Doktorka Beranová¹⁵⁴ ve své publikaci uvedla, za jakých podmínek je vzdání se práva na veřejné projednání věci před soudem platné.

- a) Obviněný si musí být vědom následků akceptace dohody o vině a trestu a dobrovolně se sjednáním dohody souhlasí nimi.
- b) Obsah dohody o vině a trestu bude předmětem dostatečného soudního přezkumu.

Z principu zásady dále vyplývá, že obviněný nesmí být ke sjednání dohody či doznání viny donucen. Z rozhodnutí Babar Ahmad a ostatní proti Spojenému království¹⁵⁵ dle soudu vyplývá, že se za nátlak nepovažuje oznámení obviněnému soudem, že v případě brzkého přiznání může dojít ke snížení sazby trestu, z čehož vyplývá princip dohody. O porušení práva na spravedlivý proces lze hovořit za předpokladu, pokud by rozdíl mezi tresty byl na tolik odlišný, že by mohl evokovat nepatřičný tlak na obviněného, aby uznal svoji vinu a to i za předpokladu, že by se cítil nevinný nebo pokud by dohoda představovala jediný způsob úniku před vysokým trestem.¹⁵⁶

Doktorka Beranová ve své publikaci neuvedla jen rozsudky týkající se negativních stránek dohody. Rozhodnutí Natsvlishvili and Togonidze vs.

¹⁵³ Rozhodnutí ESLP ze dne 17.8.2009, pod č. stížnosti 10249/03, ve věci Scoppola proti Itálii.

¹⁵⁴ BERANOVÁ, Andrea. *Dohoda o vině a trestu z pohledu práva na spravedlivý proces*. In: JELÍNEK, Jiří, a kol. *Ochrana základních práv a svobod v trestním řízení*, Praha: Leges, 2020, s.240

¹⁵⁵ Rozhodnutí ESLP ze dne 6.7.2010, č. 24027/07, § 168, ve věci Babar Ahmad a ostatní proti Spojenému království.

¹⁵⁶ KURSOVÁ, Jana, In: DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017 s. 1308.

Georgia¹⁵⁷ naopak potvrdilo účelnost dohody, kdy ESLP konstatoval, že institut dohody je výborným prostředkem pro rychlé rozhodování v trestním řízení. Především poukazyval též na snížení počtů vězňů, snížení trestů a efektivitu hospodárnosti řízení. Soud však neopomenul důležitost právní obhajoby, která má za úkol vyjednat výhodnější trest.

Zákonodárce chtěl při zavádění dohody především podpořit urychlení trestních věcí. Z povahy věci se zásada rychlosti řízení řadí mezi hlavní aspekty práva na spravedlivý proces. Výsledky z počátku nedostály hlavnímu účelu dohody, jelikož počet uzavíraných dohod byl nízký. V reakci na tuto skutečnost došlo k výrazné změně dohody v podobě možnosti uzavřít dohodu včetně zvlášť závažných zločinů či zrušení nutno obhajoby. Právě dané zrušení nutno obhajoby by mohlo předznamenávat rozpor se zásadou spravedlivého procesu. Dle tvrzení ESLP by měl obviněný v případě vzdání svých práv učinit toto prohlášení za současné právní pomoci osoby obhájce. Zároveň bych chtěl poukázat především na skutečnost, že ačkoli sjednávání dohody o vině a trestu netvoří již podmínku pro nutnou obhajobu, stále se hledí na jiné důvody nutno obhajoby dle znění § 36 trestního řádu.

Koncepčně v ohledu souznění mezi novelou dohody a zásadami trestního řízení vytýkám zákonodárci především nezavedení zákazu sjednání dohody s osobou omezenou ve svéprávnosti. Akademici, soudci a jiní odborníci poukazovali především na potřebu chránit osobu omezenou ve svéprávnosti před neuváženými rozhodnutími. Převedeno do praxe, pokud se osoba omezená ve svéprávnosti vzdá svých procesních práv, nelze na dané rozhodnutí hledět vždy se stoprocentní jistotou jako na rozhodnutí srozuměné, přičemž srozuměné rozhodnutí tvoří základní podmínku pro možnost vzdání se výše uvedených práv.

Dle mého názoru skrývá v sobě dohoda velký potenciál k zrychlení trestního řízení za podmínky, že s ní bude nakládáno s vědomím, že tento institut nevznikl v prostředí kontinentálního právního systému, který má v některých

¹⁵⁷ Rozhodnutí ESLP ze dne 29.4.2014, pod č. stížnosti. 9043/05, ve věci Natsvlshvili and Togonidze vs. Georgia.

zásadách velmi odlišné pojetí procesu oproti anglosaskému typu, ve kterém daný institut vzniknul.

4.2. Aplikace dohody o vině a trestu u právnických osob

Trestní řád umožňuje uzavřít dohodu o vině a trestu i v oblasti případů týkajících se právnických osob. V těchto věcech se užití obdobně jako u fyzických osob ustanovení týkající se sjednání dohody o vině a trestu. S ohledem na postavení právnické osoby lze očekávat jisté odchylky v řízení, zejména v otázce, kdo je za právnickou osobu oprávněn uzavřít dohodu o vině a trestu¹⁵⁸ Docent Kocina¹⁵⁹ ve svém komentáři uvádí, že odpověď na tuto otázku lze dovodit z právní úpravy novely zákona č. 333/2020 Sb., konkrétně z ustanovení týkající se odklonu narovnání. Z výše zmíněného ustanovení lze vyčíst, že prohlášení skutku může učinit fyzická osoba, která je též za spáchání daného trestného činu stíhána jako obviněná.¹⁶⁰ Tento názor lze podložit zákonným ustanovením § 8 odst. 1 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, které popisuje přičitatelnost jednání fyzické osoby. Pakliže bude stíhána pouze právnická osoba, aplikuje se ustanovení § 34 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, dle kterého toto prohlášení učiní osoba jednající za právnickou osobu.¹⁶¹ Obdobně jako o fyzické osoby platí, že prohlášení skutku nelze za právnickou osobu učinit její obhájce.

4.3. Judikatura

4.3.1. Rozhodnutí Nejvyššího soudu 5 Tz32/2022

V rámci tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci stížnosti pro porušení zákona bude přiblížena problematika opravného prostředku proti neschválení dohody o vině a trestu sjednané po podání obžaloby. Stížnost ministra spravedlnosti

¹⁵⁸ ZŮBEK, Jan. *Odklony v trestním řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 226 Právní monografie (Wolters Kluwer ČR).

¹⁵⁹ KOCINA, Jan. *Odklony v trestním řízení proti právnickým osobám*. Bulletin advokacie, 2022, č. 4, s. 15-21

¹⁶⁰ KOCINA, Jan. *Odklony v trestním řízení proti právnickým osobám*. Bulletin advokacie, 2022, č. 4, s. 15-21

¹⁶¹ KOCINA, Jan. *Odklony v trestním řízení proti právnickým osobám*. Bulletin advokacie, 2022, č. 4, s. 15-21

podaná ve prospěch obviněného byla mířena proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci, sp. zn. 4 To 33/2021, jímž byla zamítnuta stížnost obviněného proti usnesení Krajského soudu v Ostravě.¹⁶²

Ministr spravedlnosti shledal za nezákonné odepření obviněnému práva stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ostravě. Dle tvrzení ministra spravedlnosti Vrchní soud porušil svým usnesením ustanovení § 148 odst. 1 písm. a) trestního řádu a § 314r odst. 2 trestního řádu ve spojení s ustanovením § 206b odst. 3 trestního řádu, přičemž prvostupňový soud ve svém poučení připustil možnost podání opravného prostředku ve formě stížnosti. Ministr spravedlnosti byl toho názoru, že v tomto případě by se měla aplikovat analogie ve smyslu ustanovení § 314r odst. 2 trestního řádu, které připouští za předpokladu neschválení dohody o vině a trestu prvostupňovým soudem stížnost, jež má odkladný účinek, jelikož ustanovení § 206b trestního řádu se o opravném prostředku nezmiňuje. Nadále poukazoval za vhodnost užití opravného prostředku, jelikož v případě neschválení dohody se nadále pokračuje v hlavním líčení na podkladech původní obžaloby.

Nejvyšší soud zastával toho názoru, že pokud není dohoda tohoto typu schválena, použije se odlišný postup, než který je uvedený v ustanovení § 314r odst. 2 trestního řádu, namísto kterého se užije ustanovení § 206b odst. 4 trestního řádu. Dle tohoto ustanovení se po neschválení dané dohody nadále pokračuje v hlavním líčení na podkladech původní obžaloby. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí uvedl vztah speciality mezi ustanovením § 206b a 314r trestního řádu, kdy ve výše zmíněném případě dohody se užije ustanovení § 206b trestního řádu, coby speciální úprava, která vylučuje postup dle ustanovení § 314r odst. 2 trestního řádu. Nejvyšší soud uvedl, že pokud by vyhověl stížnosti ministra spravedlnosti v užití ustanovení § 314r odst. 2 trestního řádu, popřel by tím zákonný požadavek ustanovení § 206b odst. 4 a to zejména tím, že by užitím stížností s odkladným účinkem nedošlo k pokračování ve stádiu hlavního líčení. Neméně důležitým faktem zůstává, že by užitím tohoto opravného prostředku došlo k popření možnosti obviněného učinit

¹⁶² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 04. 2022, sp. zn. 5 Tz 32/2022, uveřejněné pod č. 44 / 2022 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní, dostupné na www.nsoud.cz.

prohlášení skutku, označení nesporných skutečností a v druhé řadě by došlo i k rozporu ze zásadou rychlosti řízení před soudem.¹⁶³

Na základě výše uvedeného tedy Nejvyšší soud rozhodl zamítnutím stížnosti pro porušení zákona a zároveň odpověděl na otázku opravného prostředku v rámci neschválení dohody o vině a trestu sjednané po podání obžaloby.

4.4. Memorandum o součinnosti

Do roku 2018 se považovala komunikace mezi státním zástupcem a obhájcem v rámci trestního řízení za nevhodnou, či dokonce slovy doktora Stříže za pomyslný „trestní čin“. Dle mého názoru byl tento zvyk velice absurdní, neboť výše zmíněná komunikace tvoří základ využití odklonů v aplikační praxi. V důsledku nátlaku ze stran advokátní komory vznikl proto dne 7.12.2018 dokument zvaný Memorandum o součinnosti podepsaný JUDr. Pavlem Zemanem a JUDr. Tomášem Sokolem, který položil pevné základy pro komunikaci mezi státním zástupcem a obhájcem zejména v rovině užití odklonů v aplikační praxi.

Za obecný účel Memoranda se považuje zjednodušení a zlegalizování komunikace mezi státním zástupcem a obhájcem v rámci užití odklonů v trestním řízení. Dle znění textu Memoranda se za předmět spolupráce považuje komunikace v rámci odklonů za účelem zefektivnění všech stádií trestního řízení. Memorandum zmiňuje jako přednosti užití odklonů zejména rychlost řízení, širší šetření práv obviněného a poškozeného spolu s nápravou vztahů mezi těmito subjekty řízení.

Autoři textu významným způsobem vymezili v článku druhém jednotlivé zásady komunikace, které vedou k ustálení profesní etiky, vzájemného respektu, zásady spolupráce, vzájemné výměny informací a zásady důvěrnosti komunikace při odpovídajícím způsobu její dokumentace.¹⁶⁴ Je více než patrné, že jednotlivé zásady komunikace spatřují svůj původ v zásadách trestního práva hmotného i procesního. Dále je zde taktéž uvedena povinnost mlčenlivosti obhájce, která se

¹⁶³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 04. 2022, sp. zn. 5 Tz 32/2022, uveřejněné pod č. 44 / 2022 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní, dostupné na www.nsoud.cz.

¹⁶⁴ Memorandum o součinnosti mezi Nejvyšším státním zastupitelstvím a Českou advokátní komorou ze dne 7. 12. 2018. Dostupné na: <https://www.cak.cz/assets/memorandum-o-soucinnosti.pdf>

považuje za důležitou součást práv obviněného. V článku třetím je stanovena povinnost vytvoření každoročního hodnocení dosavadní spolupráce, a to v prvním měsíci nového kalendářního roku.¹⁶⁵

Závěr

Teorie práva označuje trestněprávní normy za takzvané kogentní právní normy. Dohoda o vině a trestu svým způsobem znamená mírnou odchylku v podobě možnosti sjednat určité náležitosti ve formě výměry a druhu trestu. Obecně vzato lze říci, že dohoda o vině a trestu představuje institut odklonu, který při správné úvaze a použití dokáže odlehčit přetíženosti soudnímu systému, umožnit obviněnému dosáhnout mírnějšího trestu výměnou za rychlé přiznání a do jisté míry napravit i vztah s potenciální osobou poškozenou.

Cílem této práce byla především hluboká analýza tohoto institutu, včetně nepatrné kritiky některých ustanovení ze strany vlastních úvah. Nadále práce obsahuje historickou část, která je neméně důležitá z důvodu pochopení smyslu a významu dohody o vině a trestu. S jistotou lze říci, že bez poznání pramenů a počátku jakéhokoliv institutu nelze dosáhnout stoprocentního poznání a posléze bezchybné aplikace daného institutu. Ve druhé části práce jsem se věnoval pečlivému rozboru institutu v rámci trestního řízení. Především jsem se věnoval procesu sjednání dohody v přípravném řízení a posléze procesu schválení či neschválení daného návrhu.

V práci si lze povšimnout popisu aplikace opravných prostředků, které lze využít za předpokladu neschválení dohody soudem. V kapitole 3.12 se zabývám kontroverzní otázkou použití opravného prostředku za situace, kdy soud dohodu, která byla sjednána po zahájení hlavního líčení, neschválí.

V závěrečné části této práce jsem se rozhodl analyzovat dohodu ve světle trestněprávních zásad. Tato problematika vzbuzuje řadu pochybností užití dané

¹⁶⁵ Memorandum o součinnosti mezi Nejvyšším státním zastupitelstvím a Českou advokátní komorou ze dne 7. 12. 2018. Dostupné na: <https://www.cak.cz/assets/memorandum-o-soucinnosti.pdf>

dohody, jelikož dohoda o vině a trestu v mnoha situacích rozporuje význam základních zásad trestního práva.

Z mého pohledu se jeví institut dohody o vině a trestu jako užitečný procesní institut, jehož významem je urychlení trestního řízení a narovnání vztahu a následků, které obviněný svým činem způsobil. Je více než jasné, že implementace jakéhokoliv angloamerického institutu do kontinentálního právního systému byla je a bude vždy komplikovaným procesem, který se do jisté míry neobejde bez značných kontroverzí.

Seznam zkratk

Trestní zákoník

- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Trestní řád

- zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 193/2012 Sb.

- zákon č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 1. 9. 2012

zákon č. 333/2020 Sb.

- zákon č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, a některé další trestní předpisy, s účinností od 1. 10. 2020

zákon č. 218/2003 Sb.

- zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

ESLP

- Evropský soud pro lidská práva

NSZ

- Nejvyšší státní zastupitelství

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BRŇÁKOVÁ, Simona, KORBEL, František. *Dohoda o vině a trestu*. Trestněprávní revue, 2008, č. 9.
2. DRAŠTÍK, Antonín a Jaroslav FENYK A KOL. *Trestní řád: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-600-7.
3. JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.1.2022*. 6. Praha: Leges, 2021. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-550-0.
4. JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3.
5. JELÍNEK, Jiří. *Alternativní řešení trestních věcí*. Sborník z mezinárodní vědecké konference Olomoucké právnické dny, květen 2015, trestní sekce. Praha: Leges, 2015, ISBN 978-80-7502-109-0.
6. JELÍNEK, Jiří a BERANOVÁ Andrea. *Ochrana základních práv a svobod v trestním řízení*. Praha: Leges, 2020. Teoretik. ISBN 978-80-7502-444-2.
7. KOCINA, Jan. *Velká novela trestních předpisů: Aktuální otázky dohody o vině a trestu*. Bulletin advokacie, 2020, č. 11.
8. KUČERA, Jakub. *Novelizace dohody o vině a trestu a její možné dopady*. Trestněprávní revue, 2021, č. 2.
9. MULÁK, Jiří, PROVAZNÍK, Jan. *Dopady novely trestního řádu provedené zákonem č. 333/2020 Sb. na základní zásady trestního řízení*. Bulletin advokacie, 2021, č. 11.
10. MUSIL, Jan. *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení*. *Kriminalistika*. 2008, roč. 41, č. 1, ISSN 1210-9150.3-26.
11. ŠÁMAL, Pavel, Jan MUSIL a Josef KUČTA. *Trestní právo procesní*. 4., přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-496-4.
12. ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0.

13. ŠÁMAL, Pavel. ŘÍHA, Jiří, STRYA, Jan. *Odklony v justiční praxi – 1. část*. Trestněprávní revue, 2019, č. 9.
14. ŠČERBA, Filip, a kol. *Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice*. Praha: Leges, 2012, ISBN 978-80-8757-630-4.
15. TIBITANZLOVÁ, Alena. *Odklony v trestním řízení*. Praha: Leges, 2018. Teoretik. ISBN 978-80-7502-319-3.
16. TEXL, David. *Dohoda o vině a trestu uzavřená v hlavním líčení – Qui bono?* Právní prostor, 26.5.2021.
17. VANTUCH, Pavel. *K možnosti využití institutu spolupracujícího obviněného v dohodě o vině a trestu*. Bulletin advokacie, 2021, č. 10
18. VANTUCH, Pavel. *K dohodě o vině a trestu mezi obžalovaným a státním zástupcem po přednesení obžaloby*. Bulletin advokacie, 2021, č. 4.
19. ZŮBEK, Jan. *Odklony v trestním řízení*. Praha: Wolters Kluwer, 2019, Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-245-2.

Elektronické články

1. ALSCHULER, Albert W. *Plea Bargaining and Its History*. Columbia Law Review. 1979, 79(1), 43. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1122051>.
2. VESELÁ, Hana. *Dohoda o vině a trestu v USA, Německu a na Slovensku*. Parlament ČR. Kancelář Poslanecké sněmovny. Parlamentní institut. Srovnávací studie, 2009, č. 1. Dostupné na: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=53057>.

Judikatura

1. Gideon v. Wainwright, 372 U.S. 335 (1963).
2. Santobello v. New York, 404 U.S. 257 (1971).
3. Bordenkircher v. Hayes, 434 U.S. 357 (1978).
4. R v. Turner (1970) 2 All ER 281.
5. Rozhodnutí ESLP ze dne 29.4.2014, pod č. stížnosti. 9043/05, ve věci Natsvlshvili and Togonidze vs. Georgia.

6. Rozhodnutí ESLP ze dne 6.7.2010, č. 24027/07, § 168, ve věci Babar Ahmad a ostatní proti Spojenému království.
7. Rozhodnutí ESLP ze dne 17.9.2009, č. 10249/03, § 135, ve věci Scoppola proti Itálii.
8. Rozhodnutí ESLP ze dne 25.8.1987, č. 9912/82, ve věci Lutz proti Německu.
9. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 04. 2022, sp. zn. 5 Tz 32/2022, uveřejněné pod č. 44 / 2022 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní, dostupné na www.nsoud.cz.

Ostatní

1. POSLANECKÁ SNĚMOVNA ČR. Sněmovní tisk č. 836/2004. [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=836&ct1=0>.
2. POSLANECKÁ SNĚMOVNA ČR. Sněmovní tisk č. 746/2005. [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=746&ct1=3>.
3. Memorandum o součinnosti mezi Nejvyšším státním zastupitelstvím a Českou advokátní komorou ze dne 7. 12. 2018. Dostupné na: <https://www.cak.cz/assets/memorandum-o-soucinnosti.pdf>.
4. KALVODOVÁ, Věra, Marek FRYŠTÁK a Jan PROVAZNÍK. *Trestní právo /stále/ v pohybu Pocta Vladimíru Kratochvílovi* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2018. ISBN 978-80-210-9237-2. Dostupné z: https://science.law.muni.cz/knihy/monografie/Kalvodova_TP_v_pohybu.pdf.

Resumé

The plea bargain represents an alternative way of resolving criminal cases, which originated in the Anglo-American legal system. It is an agreement between the prosecutor, the defendant, and potentially the victim, whereby the essence is the defendant's declaration that he or she committed the crime for which they are charged and waiving the right to a trial in exchange for a lighter sentence.

The plea bargain was introduced into the Czech legal system in 2012. This institution was not widely used in practice, which led to significant changes in 2020. These changes resulted in a greater use of this institution. Therefore, the plea bargain has become a significant institution that is now used in the Czech judicial proceedings.

The final thesis is divided into four chapters, with the first chapter focusing on the concept of diversion. The second chapter contains the historical part, in which I described the historical development of the plea bargain. In particular, I focused on the development of the plea bargain in countries such as England and the USA. In the third chapter, I devoted a careful analysis of the institute within the Czech legal system. In particular, I focused on the process of negotiating the plea bargain in the preparatory proceedings and the subsequent process of approval or rejection of the proposal. In the final part of this thesis, I decided to analyze the plea bargain in light of criminal law principles. This issue raises a number of doubts about the use of the plea bargain, as the plea bargain in many situations contradicts the meaning of the basic principles of criminal law. Furthermore, this chapter contains case law clarifying some doubts regarding the plea bargain.